

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Kaliszu

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA POWIATU KALISKIEGO

Stan na dzień 31 grudnia 2023 roku

Kalisz, styczeń 2024 r.

Spis treści

WSTĘP	4
I SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŻNYCH.....	6
1.1. Działania związane z zapobieganiem epidemiom chorób zakaźnych	6
1.2. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych	7
1.2.1. Zatrucia i zakażenia pokarmowe	10
1.2.2. Wirusowe zapalenia wątroby	12
1.2.2.1. Wirusowe zapalenie wątroby typu B	13
1.2.2.2. Wirusowe zapalenie wątroby typu C	14
1.2.3. Zachorowania na choroby zakaźne wieku dziecięcego	14
1.2.4. Zachorowania na grypę	15
1.3. Programy wykorzenienia chorób zakaźnych w Polsce	16
1.4. Realizacja szczepień ochronnych.	16
1.5. Podsumowanie	17
1.6. Wnioski	17
II. JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA	18
2.1. Ocena jakości wody	21
2.2. Wodociągi o produkcji 101-1000 m ³ /d	34
2.3. Wodociągi o produkcji <100m ³ /d	35
2.5. Podsumowanie	37
III. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ I KĄPIELISK.....	38
3.1. Domy pomocy społecznej oraz inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej	38
3.2. Placówki zapewniające całodobową opiekę	39
3.3. Hotele	39
3.4. Motele	40
3.5. Inne obiekty świadczące usługi noclegowe	40
3.6. Obiekty wczasowo-turystyczne	40
3.7. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu i solaria	41
3.8. Ustępy publiczne	41
3.9. Cmentarze i Zakłady Usług Pogrzebowych	41
3.10. Kąpieliska	42
3.11. Hałas komunalny	43
3.12. Interwencje	43
3.13. Inne obiekty	43
3.14. Podsumowanie	44
IV. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW OPIEKI ZDROWOTNEJ	45
4.1. Zakłady opieki zdrowotnej – ogółem	45
4.2. Zakłady leczenia zamkniętego	46
4.2.1. Stan techniczny i funkcjonalny szpitali	46
4.2.2. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku w otoczeniu szpitali	51
4.2.3. Zaopatrzenie w wodę	51
4.2.4. Odprowadzanie ścieków	53
4.2.5. Dezynfekcja	53
4.2.6. Stacja przygotowania łóżek	53
4.2.7. Sterylizacja	54
4.2.8. Gromadzenie i unieszkodliwianie odpadów	54
4.2.9. Pralnictwo i gospodarka bielizną szpitalną	55
4.2.10. Żywnienie pacjentów w szpitalach	56
4.3. Zakłady Lecznictwa AmbulATORYJNEGO	58
4.3.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną	58
4.3.2. Postępowanie z odpadami medycznymi	58
4.3.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku	58

4.3.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych oraz w zakresie antyseptyki rąk personelu medycznego	59
4.3.5. Ocena procedur sterylizacyjnych	59
4.4. Praktyki lekarskie	59
4.4.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną	59
4.4.2. Postępowanie z odpadami medycznymi	59
4.4.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku	59
4.4.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych i antyseptyki rąk	59
4.4.5. Ocena procedur sterylizacyjnych	60
4.5. Praktyki pielęgniarские	60
4.6. Podsumowanie	60
V WARUNKI SANITARNO - HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY	62
5.1. Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego	62
5.1.1. Struktura zatrudnienia	62
5.1.2. Narażenie na czynniki szkodliwe dla zdrowia	62
5.1.3. Kontrole w ramach nadzoru	63
5.1.4. Czynniki rakotwórcze i mutagenne w środowisku pracy	64
5.1.5. Nadzór nad zakładami ochrony zdrowiastosującymi cytostatyki	64
5.1.6. Czynniki biologiczne w środowisku pracy	64
5.1.7. Nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi	65
5.1.8. Nadzór nad produktami kosmetycznymi	66
5.2. Choroby zawodowe	66
5.3. Podsumowanie	67
VI. WARUNKI SANITARNE W SZKOŁACH I INNYCH PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH	68
6.1. Nadzór nad placówkami oświatowo - wychowawczymi	68
6.2. Funkcjonalność i stan techniczny budynków	69
6.3. Wodociągi i kanalizacja	69
6.4. Sale gimnastyczne	69
6.5. Meble szkolne	69
6.6. Rozkłady zajęć szkolnych	70
6.7. Dożywianie w szkołach	70
W 2023 roku w skontrolowanych szkołach na terenie powiatu kaliskiego 309 uczniów korzystało z posiłków finansowanych przez GOPS.	70
6.8. Opieka medyczna	70
6.9. Nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi	70
6.10. Wypoczynek dzieci i młodzieży	70
6.11. Podsumowanie	71
VII. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA	71
7.1. Zakres nadzoru sanitarnego	71
7.2. Stan sanitarny obiektów w 2023 roku	72
7.3. Najczęściej stwierdzane uchybienia w poszczególnych grupach obiektów	72
7.4. Stan sanitarny środków transportu żywności	72
7.5. Jakość zdrowotna środków spożywczych	72
7.6. Ocena spraw załatwianych w systemie RASFF	73
7.7. Ocena sposobu żywienia	73
7.8. Podsumowanie	73
VIII. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA	74
Podsumowanie	80
IX. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	80
X. WNIOSKI	84

WSTĘP

GŁÓWNY CEL DZIAŁALNOŚCI POWIATOWEJ STACJI SANITARNO – EPIDEMIOLOGICZNEJ w KALISZU

Głównym celem działalności Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Kaliszu w roku 2023 było promowanie zdrowego stylu życia, nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz bezpieczeństwem zdrowotnym wody, zapobieganie powstawaniu chorób i zaburzeń zdrowia, w tym chorób zakaźnych, nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy, a zwłaszcza zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych, i innych chorób związanych z warunkami pracy, poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego z zakresu zdrowia publicznego oraz prowadzenie działalności przeciwepidemicznej.

GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁANIA POWIATOWEJ STACJI SANITARNO – EPIDEMIOLOGICZNEJ w KALISZU

1. Prowadzenie szeregu działań związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem pandemii COVID-19 na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Prowadzenie nadzoru nad realizacją programu obowiązkowych szczepień ochronnych.
3. Sprawowanie nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i żywienia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego.
4. Monitoring suplementów diety, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środków spożywczych wzbogaconych wprowadzanych po raz pierwszy do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
5. Wzmożenie nadzoru nad produktami wprowadzonymi do obrotu mogącymi stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzi.
6. Wykonywanie analiz mikrobiologicznych próbek żywności pobieranych w ramach urzędowej kontroli i monitoringu, w celu ciągłego nadzoru laboratoryjnego nad bezpieczeństwem żywności.
7. Sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, a także wody w kąpieliskach oraz pływalniach.
8. Zapobieganie powstawaniu chorób zakaźnych poprzez sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego nad obiektami użyteczności publicznej.
9. Prowadzenie nadzoru nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy celem wzmocnienia ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy.
10. Przeciwdziałanie narkomanii poprzez monitorowanie i koordynowanie działań w zakresie realizacji polityki państwa w obszarze środków zastępczych.

11. Sprawowanie nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu produktów kosmetycznych, substancji chemicznych i ich mieszanin, detergentów, prekursorami narkotyków kat. 2 i 3, produktów biobójczych oraz ich stosowaniem w działalności zawodowej.
12. Sprawowanie nadzoru nad warunkami nauczania, wychowania, opieki oraz wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży.
13. Wzmożenie nadzoru sanitarnego nad stanem sanitarno – technicznym placów zabaw przy placówkach oświatowo – wychowawczych oraz innych.
14. Realizowanie niezbędnych czynności zapobiegawczych lub kontrolnych w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa sanitarnego i niezwłoczne przekazywanie informacji w tym zakresie do organów wyższego stopnia.
15. Sprawowanie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych w nowoprojektowanych lub modernizowanych obiektach, przy realizacji przedsięwzięć oraz ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
16. Inicjowanie zadań w obszarze edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia zgodnych z potrzebami społeczności lokalnych, w tym związanych ze specyficzną sytuacją epidemiologiczną miasta Kalisza.
17. Dostosowywanie struktur organizacyjnych, rozszerzenie zakresu akredytacji badań laboratoryjnych oraz rozwijanie efektywności poboru i transportu próbek do laboratoriów w celu usprawnienia funkcjonowania Państwowej Inspekcji Sanitarnej.
18. Podnoszenie kwalifikacji pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej poprzez udział w szkoleniach oraz samokształcenie.

W ocenie stanu sanitarnego ujęto sytuację epidemiologiczną w zakresie chorób zakaźnych oraz wyniki nadzoru sanitarnego prowadzonego przez poszczególne sekcje – stanowiska Powiatowej Stacji Sanitarnej - Epidemiologicznej w Kaliszu. Prezentowane w ww. dokumencie dane liczbowe pochodzą ze sprawozdań statystycznych za rok 2023 realizowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu w ramach programu badań statystycznych.

Ocena stanu sanitarnego i sytuacja epidemiologiczna powiatu kaliskiego miasta Kalisza na prawach powiatu w roku 2023 jest dostępna również na stronie internetowej pod adresem:

www.gov.pl/web/psse-kalisz

I SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŹNYCH

1.1. Działania związane z zapobieganiem epidemiom chorób zakaźnych

W 2023 roku podejmowano działania, które wynikały z sytuacji epidemiologicznej nadzorowanych chorób zakaźnych i dotyczyły:

- nadzoru nad zachorowaniami na COVID-19 polegającym na przeprowadzaniu wywiadów epidemiologicznych z osobami zakażonymi wirusem SARS-CoV-2,
- nadzoru nad zgłaszalnością chorób zakaźnych, a w szczególności chorób inwazyjnych,
- nadzoru nad zakażeniami oraz zachorowaniami na choroby zakaźne wśród osób przybyłych z Ukrainy do Polski po 24 lutego 2022 roku,
- nadzoru nad osobami z zatruciem pokarmowym wywołanym *Salmonellą* ze szczególnym uwzględnieniem zakażeń *Salmonellą Enteritidis ST11*, *Salmonellą Virchow ST16* i *Salmonellą Mbandaka ST413* w związku z wystąpieniem ognisk międzynarodowych,
- nadzoru nad zgłoszeniami podejrzeń i zachorowań na mpox (dawniej oспа małпа) oraz zgłoszeń zachorowań o podobnym charakterze,
- nadzoru nad osobami z kontaktu z chorymi na gruźlicę prątkującą,
- kierowania na szczepienia p/wzw typu B osób zakażonych wirusem HCV oraz osób z bliskiego kontaktu z zakażonymi wirusem HBV,
- zapobiegania wścieklźnie poprzez prowadzenie dochodzeń epidemiologicznych wśród osób pokąsanych, nadzoru nad osobami szczepionymi przeciwko wścieklźnie, współpracy z innymi Powiatowymi Stacjami Sanitarno-Epidemiologicznymi, na terenie których dochodziło do zagrożeń (występowały pokąsania) oraz stałej współpracy z Inspekcją Weterynaryjną.

W związku z trwającą wojną w Ukrainie i związaną z tym migracją uchodźców na bieżąco monitorowano i raportowano zachorowania wśród obywateli Ukrainy przybyłych do Polski po 24 lutym 2022 r. Najczęściej notowane były typowe choroby takie jak oспа wietrzna czy szkarlatyna oraz powszechnie występujące również w polskiej populacji zakażenia pokarmowe. W trwającym od 2022 roku międzynarodowym ogniskiem wywołanym przez *Salmonellę Mbandake ST413* oraz wystąpieniem w 2023 roku dwóch nowych międzynarodowych ognisk zakażeń *Salmonellą Enteritidis ST11* i *Salmonellą Virchow ST16* prowadzono pogłębione wywiady epidemiologiczne u osób zakażonych pałeczkami *Salmonelli*. Nie zarejestrowano zakażeń wywołanych *Salmonellą Mbandake* i *Virchow*. W dochodzeniu epidemiologicznym zakażeń wywołanych *Salmonella Enteritidis* nie stwierdzono powiązania z międzynarodowym ogniskiem.

W maju 2022 roku potwierdzono pierwszy przypadek ospy małpiej (obecnie mpox) w Europie a w czerwcu 2022 roku w Polsce. W roku 2023 obserwowano spadek odnotowywanych przypadków, co można przypisać skutecznemu informowaniu o sposobach zapobiegania zakażeniu. Na terenie miasta Kalisza w 2023 roku nie odnotowano zachorowania na mpox. W roku sprawozdawczym podobnie jak w latach ubiegłych realizowano program nadzoru nad grypą „SENTINEL”. Na terenie powiatu kaliskiego w sezonie 2022/2023 uczestniczył jeden lekarz podstawowej opieki zdrowotnej. Sprawozdania z realizacji programu w formie zbiorczych meldunków przekazywano raz w tygodniu przez cały sezon epidemiczny grypydo Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego

1.2. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

Sytuacja epidemiologiczna w 2023 roku dotycząca większości chorób zakaźnych kształtowała się pomyślnie. Nie zarejestrowano żadnego zachorowania na dur brzuszny i dury rzekome a zachorowania, przeciwko którym prowadzone są obowiązkowe szczepienia ochronne utrzymywały się na stałym niskim poziomie lub nie występowały w ogóle (np. krztusiec, świnka, różyczka, błonica, tężec, nagminne porażenie dziecięce, wścieklizna).

W bieżącym roku sprawozdawczym na terenie powiatu ziemskiego nie zarejestrowano ognisk chorób szerzących się drogą pokarmową.

W roku 2023 odnotowano 9 zgonów z powodu:

- 3 zgony z powodu zapalenia jelita cienkiego i grubego wywołane *Clostridium difficile*,
- 5 zgonów z powodu COVID-19,
- 1 zgon z powodu posocznicy wywołanej przez *Streptococcus pneumoniae*.

Choroby inwazyjne

W roku 2023 podobnie jak w latach ubiegłych nie odnotowano ognisk epidemicznych chorób inwazyjnych spowodowanych przez *Haemophilus influenzae*, *Streptococcus pneumoniae* i *Neisseria meningitidis*. Zarejestrowano 2 zachorowania na chorobę inwazyjną wywołaną przez *Streptococcus pneumoniae*. Wszystkie osoby były hospitalizowane. Wśród chorych był 1 zgon z powodu choroby pneumokokowej.

Tab. 1. Choroby inwazyjne - zachorowalność w latach 2016 – 2023

Choroby inwazyjne wywołane przez:	2016 r.	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
<i>Haemophilus influenzae</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Neisseria meningitidis</i>	1	1	1	0	1	0	0	0
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	0	1	0	0	1	0	0	2

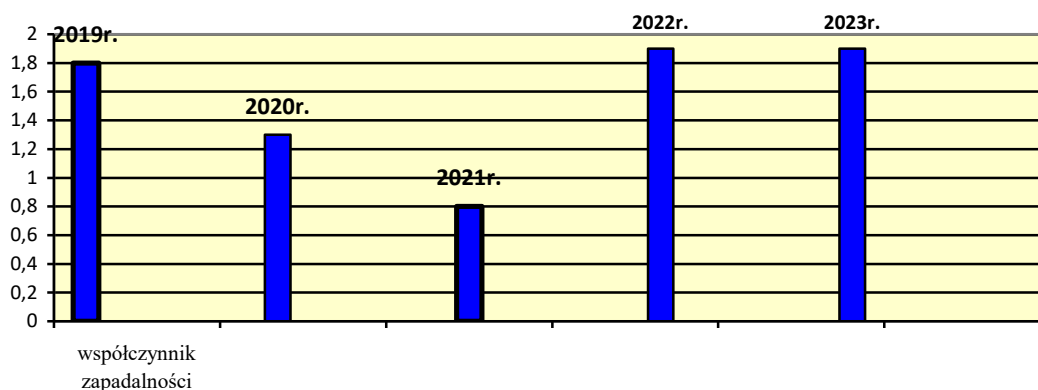
Borelioza

W roku sprawozdawczym 2023, tak samo jak w roku ubiegłym, zarejestrowano 16 przypadków zachorowań na boreliozę przy wsp. zap. 1,9. We wszystkich przypadkach rozpoznano boreliozę skórą w postaci rumienia wędrującego. W trakcie dochodzeń epidemiologicznych ustalono, że w większości narażenie na ukłucie przez kleszcza występowało w ogródkach przydomowych oraz w terenach zalesionych. Wśród chorych były 4 osoby z narażenia zawodowego: 2 rolników i 2 leśników. Strukturę zachorowań na boreliozę w latach 2019-2023 w powiecie ziemskim przedstawia umieszczona poniżej tabela i wykres:

Tab. 2. Struktura zachorowań na boreliozę w ostatnich 5 latach w powiecie ziemskim.

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2019		2020		2021		2022		2023	
	Licz.. zach.	Wsp zap.	Licz. zach.	Wsp zap.	Licz zach	Wsp zap	Lic zach	Wsp zap	Licz zach	Wsp zap
Borelioza	15	1,8	11	1,3	7	0,8	16	1,9	16	1,9

*Współczynnik zapadalności na 10 tys. mieszkańców

Ryc. 1 – Borelioza - zachorowalność w latach 2019 – 2023 w powiecie ziemskim

Pokąsania osób przez zwierzęta - narażenia na wściekliznę

W roku 2023 ogółem zgłoszono 70 przypadków pokąsań przez zwierzęta na terenie powiatu ziemskiego. Porównywalnie w roku 2022 ogółem zgłoszono 47 przypadków. Szczepieniom poddano 13 osób zamieszkałych na terenie powiatu ziemskiego. Pozostałe osoby zostały zwolnione ze szczepień p/wściekliznę dzięki wykluczeniu wścieklizny u badanych zwierząt przez lekarzy weterynarii. Jest to efekt współpracy z Inspekcją Weterynaryjną oraz innymi Powiatowymi Inspekcjami Sanitarnymi. Zachorowań na wściekliznę u ludzi nie stwierdzono.

Neuroinfekcje

W roku sprawozdawczym 2023 zarejestrowano 4 przypadki neuroinfekcji przy współczynnik zapadalności - 0,5. Porównywalnie w roku 2022 zarejestrowano 2 przypadki zachorowań (współczynnik zapadalności - 0,2).

Wśród zachorowań stwierdzono:

- 1 przypadek zapalenia opon mózgowych i mózgu wywołane *Streptococcus pneumoniae*,
- 2 przypadki zapalenia opon mózgowych na tle wirusowym nieokreślonym,
- 1 przypadek zapalenia mózgu na tle bakteryjnym nieokreślonym.

Wszystkie osoby były hospitalizowane. Zarejestrowano 1 zgon z powodu choroby pneumokokowej.

Gruźlica

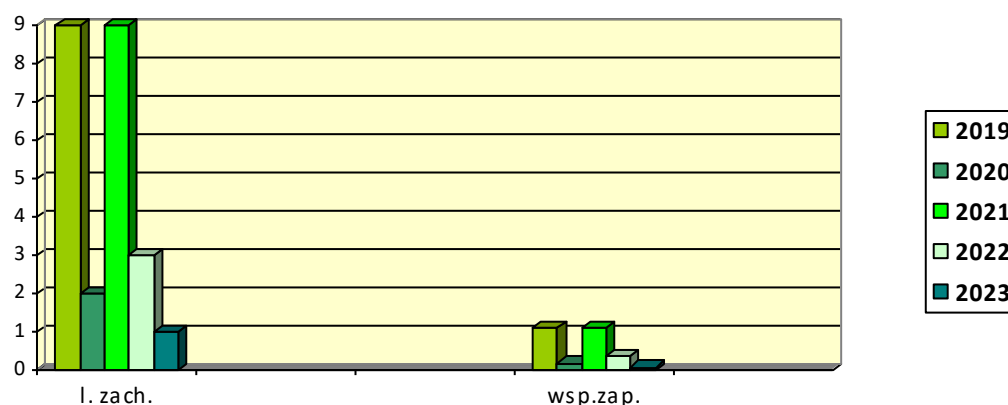
W 2023 roku zmalała liczba zachorowań na gruźlicę płuc postać prątkującą. Zarejestrowano 1 przypadek (wsp. zap. 0,1). Porównywalnie w 2022 roku były 3 zachorowania (wsp. zap. 0,4). Zachorowanie na gruźlicę płuc postać zakaźną dotyczyło 40 letniego mężczyzny.

Przebieg zachorowań w ostatnich pięciu latach przedstawia poniższa tabela i wykres:

Tab.3. Liczba zachorowań i zapadalność na gruźlicę płuc postać zakaźną w latach 2019-2023

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2019		2020		2021		2022		2023	
	L. zach.	Ws p. zap.	L. zach.	Ws p. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.
Gruźlica płuc postać zakaźna	9	1,1	2	0,2	9	1,1	3	0,4	1	0,1

*Współczynnik zapadalności na 10 tys. mieszkańców

Ryc. 2 – Liczba zachorowań i zapadalność na gruźlicę płuc w latach 2019– 2023

Choroby weneryczne

W roku sprawozdawczym 2023 na terenie powiatu ziemskiego ilość zachorowań utrzymała się na tym samym poziomie w stosunku do roku poprzedniego. Zgłoszono ogółem 4 zachorowania na choroby przenoszone drogą płciową przy wsp. zap. 0,5.

Zgłoszono 1 przypadek kiły, 1 przypadek rzeżączki oraz 2 przypadki choroby przenoszonej drogą płciową wywołaną przez Chlamydie.

1.2.1. Zatrucia i zakażenia pokarmowe

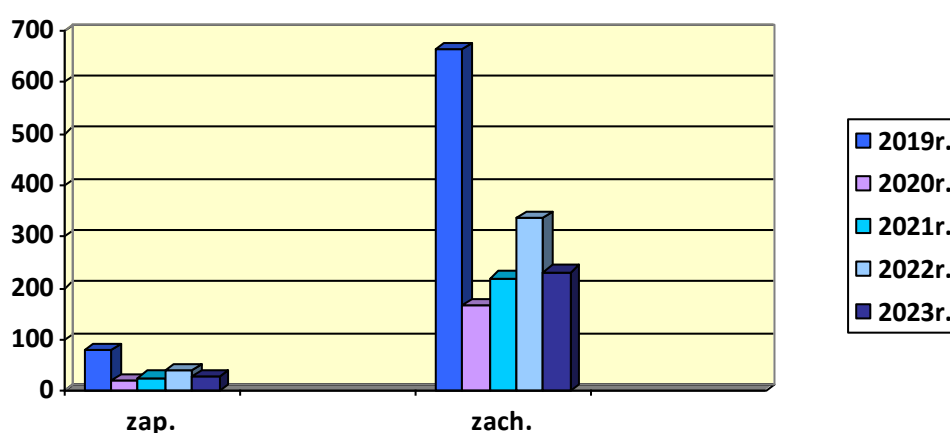
Zmalała liczba zatruc i zakażeń pokarmowych w roku 2023 w stosunku do roku ubiegłego i wyniosła 231 zgłoszonych zachorowań przy wsp. zap. 28,1. Porównywalnie w 2022 roku zarejestrowano 336 przypadków (wsp. zap. 40,7).

W większości zgłaszano zatrucia pokarmowe o bliżej nieokreślonej etiologii (BNO) – 157 przypadków, co stanowi 68,0% ogółu zachorowań. Zatruc pokarmowych o określonej etiologii wirusowej (rota, adeno i norowirusy) i nieokreślonej było 38, co stanowi 16,5%. Pozostałe 36 zachorowań (15,6%) miały tło bakteryjne, w tym 10 zachorowań wywołanych *Salmonellą* i 26 zachorowań wywołane przez *Clostridium difficile*. Źródeł zakażenia pokarmowego nie ustalono. Zarejestrowano 4 tymczasowych nosicieli salmonelloz, były to osoby ubiegające się o pracę oraz osoby ze styczności z chorym. W bieżącym roku sprawozdawczym na terenie powiatu ziemskiego kaliskiego nie zarejestrowano ogniska zatrucia pokarmowego. Strukturę zachorowań na zatrucia i zakażenia pokarmowe w ostatnich pięciu latach przedstawia tabela i wykres:

Tab. 4. Strukturę zachorowań na zatrucia i zakażenia pokarmowe w latach 2019 – 2023 w powiecie kaliskim

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach											
	2019		2020		2021		2022		2023			
	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp. zap.		
Zatrucia pokarmowe	663	79,9	166	20,0	219	26,5	336	40,7	231	28,1		

*Współczynnik zapadalności na 10 tys. mieszkańców.

Ryc. 3 – Zatrucia i zakażenia pokarmowe – liczba zachorowań i zapadalność w latach 2019 – 2023 w powiecie kaliskim.

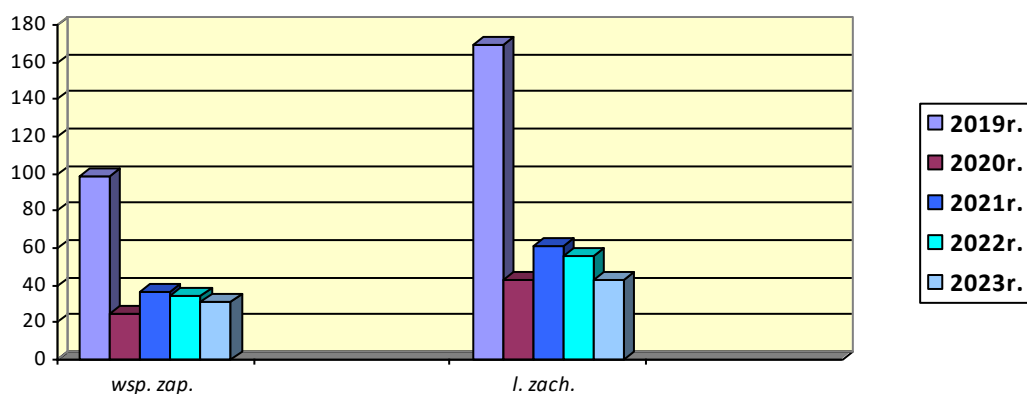
Biegunki u dzieci do lat 2

W bieżącym roku sprawozdawczym zmalała liczba biegunek u dzieci do lat 2. Zarejestrowano 43 przypadki, przy współczynniku zapadalności 31,2 liczonym na 1000 dzieci do lat 2 w powiecie ziemskim. Porównywalnie w roku 2022 zgłoszono 56 zachorowań (wsp. zap. 34,7). Zatruc pokarmowych o etiologii wirusowej było 13, co stanowi 30,2% ogółu zachorowań. Zachorowań o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu bliżej nieokreślonym (BNO) wystąpiło 28, co stanowi 65,1%. Pozostałe 2 przypadki miały tło bakteryjne: 1 zachorowanie wywołane pałeczkami *Salmonella*, 1 zachorowanie wywołane *Clostridium difficile*. Z ogólnej liczby zachorowań hospitalizowanych było 13 dzieci, co stanowi 30,2% ogółu zachorowań.

Tab. 5. Liczba zachorowań i zapadalność na biegunki u dzieci do lat 2 w powiecie kaliskim w latach 2019-2023

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2019		2020		2021		2022		2023	
	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.
Biegunki u dzieci do lat 2	169	98,5	43	24,8	61	36,0	56	34,7	43	31,2

* Współczynnik zapadalności na 1000 dzieci do lat 2 w powiecie kaliskim.

Ryc. 4 – Biegunki u dzieci do lat 2 – liczba zachorowań i zapadalność w latach 2019- 2023

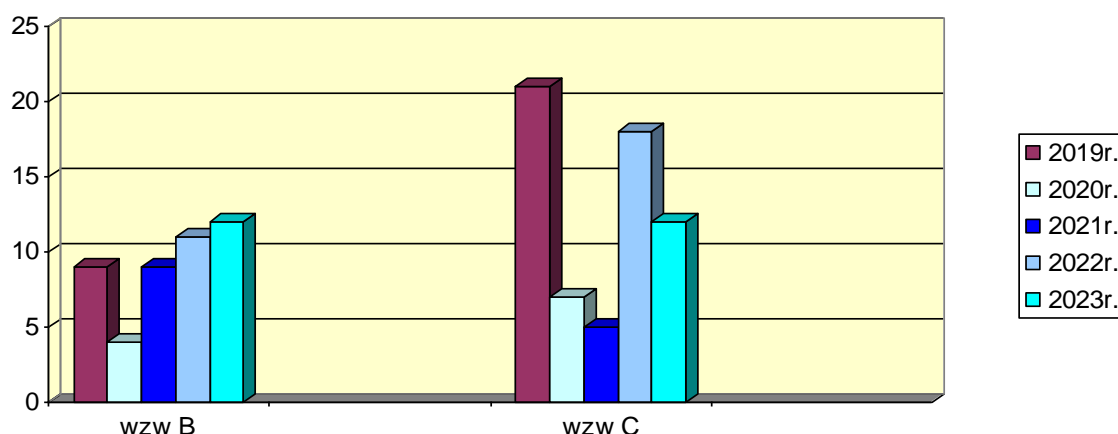
1.2.2. Wirusowe zapalenia wątroby

W bieżącym roku sprawozdawczym zmalała liczba zachorowań na wirusowe zapalenia wątroby typu B i C - łącznie ogółem zarejestrowano 24 przypadki przy wsp. zap. 2,9. Porównywalnie w 2022 roku zarejestrowano 29 zachorowań przy wsp. zap. 3,5. Przebieg zachorowań i zapadalność w ostatnich pięciu latach przedstawia tabela 6.

Tab. 6. Struktura zachorowań i zapadalność na wirusowe zapalenia wątroby według typów w latach 2019- 2023

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2019		2020		2021		2022		2023	
	Licz. zach.	Wsp. zap.	Licz. zach.	Wsp. zap.	Licz. zach.	Wsp. zap.	Licz. zach.	Wsp. zap.	Licz. zach.	Wsp. zap.
WZW B	9	1,1	4	0,5	9	1,1	11	1,3	12	1,5
WZW C	21	2,5	7	0,8	5	0,6	18	2,2	12	1,5
WZW inne- nieokreślone	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	30	3,6	11	1,3	14	1,7	29	3,5	24	2,9

*Współczynnik zapadalności na 10 tys. mieszkańców

Ryc. 5 – Wirusowe zapalenie wątroby – zapadalność w latach 2019-2023 w powiecie kaliskim

1.2.1. Wirusowe zapalenie wątroby typu B

Liczba zachorowań w roku 2023 w stosunku do roku ubiegłego utrzymywała się na podobnym poziomie. Zarejestrowano 12 przypadków przy współczynniku zapadalności - 1,5. Porównywalnie w roku 2022 zgłoszono 11 zachorowań (wsp. zap. 1,3). Wszystkie zachorowania rozpoznano jako postać przewlekłą.

W dochodzeniu epidemiologicznym ustalono 1 osobę z narażenia zawodowego, był to ratownik medyczny. Nie ustalono źródeł zakażenia. Ustalono w dochodzeniu epidemiologicznym osoby z kontaktu z chorymi skierowano do lekarzy rodzinnych celem zakwalifikowania do szczepień ochronnych p/wzw typu B.

1.2.2.. Wirusowe zapalenie wątroby typu C

W roku sprawozdawczym 2023 zmalała liczba zachorowań na wzv typu C i wynosiła 12 przypadków, przy współczynniku zapadalności - 1,5. Porównywalnie w 2022 roku było 18 zachorowań (wsp. zap. 2,2). Nie było osób z narażenia zawodowego. Wszystkie zachorowania rozpoznano jako postać przewlekłą. W 2023 roku zarejestrowano 11 nowo wykrytych nosicieli wirusa HCV. Osoby chore i nosiciele skierowano do lekarzy rodzinnych celem zakwalifikowania do szczepień ochronnych p/wzv typu B.

1.2.3. Zachorowania na choroby zakaźne wieku dziecięcego

Odra – w roku sprawozdawczym 2023 podobnie jak w roku ubiegłym nie zarejestrowano zachorowania na odrę.

Ospa wietrzna – w roku sprawozdawczym 2023 w powiecie ziemskim zaobserwowano znaczny wzrost zachorowań na ospę wietrzną, zarejestrowano 400 przypadków (wsp. zap. 48,5). Porównywalnie w 2022 roku odnotowano 227 zachorowań (wsp. zap. 27,5). Wśród chorych 1 osoba była wcześniej zaszczepiona przeciwko ospie wietrznej (*wykres słupkowy-ryc.6*)

Różyczka – w roku 2023 podobnie jak w roku ubiegłym nie odnotowano zachorowań na różyczkę. (*wykres słupkowy - ryc.6*). Zgłoszono 1 zachorowanie na różyczkę, którą wykluczono po uzyskaniu ujemnych badań laboratoryjnych.

Krztusiec – w roku 2023 podobnie jak w latach ubiegłych nie zarejestrowano zachorowania a krztusiec (*wykres słupkowy – ryc.6*).

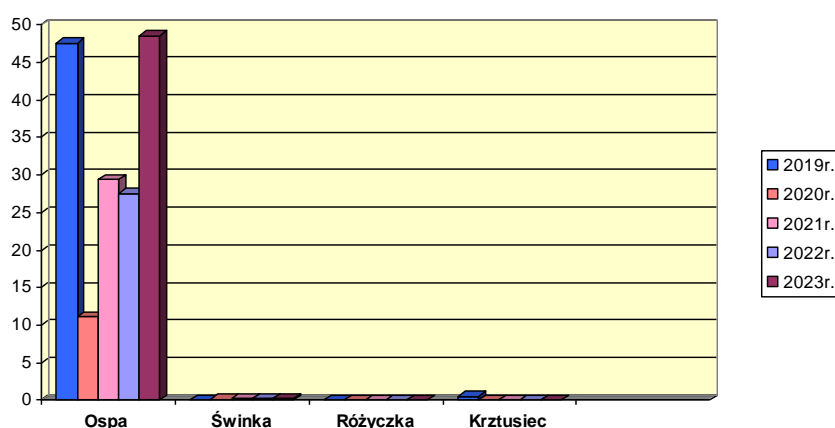
Świnka – w roku sprawozdawczym 2023 zarejestrowano 2 przypadki zachorowania na świnkę, przy wsp. zap. 0,2. Wśród chorych była 1 dziewczynka w wieku 9 lat oraz 1 chłopiec w wieku 7 lat. Dzieci były wcześniej zaszczepione II dawkami. Porównywalnie w roku 2022 zarejestrowano również 2 przypadki zachorowań przy wsp. zap. 0,2. (*wykres słupkowy – ryc.6*).

Analizę zachorowań na świnkę, różyczkę i krztusiec w ciągu ostatnich 5 lat ukazuje pomyślną sytuację epidemiologiczną, która jest efektem kontynuacji obowiązkowych szczepień ochronnych (*wykres słupkowy - ryc.6*).

Tab.7. Zapadalność i zachorowalność na ospę wietrzną, świnkę, różyczkę i krztusiec w powiecie kaliskim w latach 2019-2023

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2019		2020		2021		2022		2023	
	Licz. zach.	Wsp. zap.	Licz. zach.	Wsp. zap.	Licz. zach.	Wsp. zap.	Licz. zach.	Wsp. zap.	Licz. Zap.	Wsp. zap.
Ospa wietrzna	395	47,6	92	11,1	243	29,4	227	27,5	400	48,5
Świnka	0	0	1	0,1	2	0,2	2	0,2	2	0,2
Różyczka	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Krztusiec	4	0,5	0	0	0	0	0	0	0	0

*Współczynnik zapadalności na 10 tys. mieszkańców

Ryc. 6 – Choroby wieku dziecięcego – zapadalność w latach 2019 -2023 w powiecie kaliskim.

1.2.4. Zachorowania na grypę

W 2023 roku w związku z nowelizacją Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej z dniem 7 lipca 2023 r. weszły w życie przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 lipca 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2023 (Dz. U. z 2023 poz. 1282) znoszące obowiązek składania przez placówki medyczne do Państwowej Inspekcji Sanitarnej sprawozdań MZ-55 zgłaszających przypadki grypopodobne. Natomiast od 1 marca 2023 r. powstał obowiązek zgłaszania zachorowań na grypę potwierdzoną wynikiem szybkiego testu antygenowego.

W 2023 roku ogółem zarejestrowano 28 zachorowań na grypę przy wsp. zap. 3,4., w tym 12 przypadków potwierdzonych badaniami laboratoryjnymi polegającymi na wykryciu kwasu nukleinowego wirusa grypy oraz 16 zachorowań potwierdzonych dodatnim wynikiem szybkiego testu antygenowego. Spośród wszystkich chorych hospitalizowano 10 osób z powodu ciężkiego przebiegu choroby. Nie odnotowano zgonu z powodu grypy.

1.3. Programy wykorzenienia chorób zakaźnych w Polsce

Realizacja programu eradykacji poliomyelitis na terenie powiatu ziemskiego polegała na nadzorze nad wykonawstwem szczepień oraz monitoringu ostrych porażień wiotkich. W roku 2023, podobnie jak w latach ubiegłych, nie zgłoszono ostrych porażień wiotkich u dzieci do 15 roku życia. W bieżącym roku sprawozdawczym realizowano także program eliminacji odry i różyczki poprzez sprawowanie nadzoru nad uzyskaniem wysokiego odsetka dzieci zaszczepionych oraz konieczności potwierdzenia badaniem laboratoryjnym każdego przypadku zachorowania na odrę i różyczkę. W roku 2023 zgłoszono 1 zachorowanie na różyczkę, którą wykluczono po uzyskaniu ujemnych badań laboratoryjnych.

1.4. Realizacja szczepień ochronnych.

Realizacja programu szczepień ochronnych w roku 2023 odbywała się w 17 podmiotach leczniczych. Od 01.01.2023 roku swoją działalność zakończył podmiot leczniczy Błażej Ciamnciak Przychodnia w Korzeniewie z Filią w Dzierzbiniu, Dzierzbini 77. W roku sprawozdawczym przeprowadzono 7 kontroli w zakresie szczepień ochronnych, postępowania z odpadami medycznymi, ze sprzętem do sprzątania, przestrzegania procedur higienicznych oraz procedur związanych z gospodarką preparatami szczepionkowymi. W zakresie transportu, przechowywania i przestrzegania terminów ważności szczepionek nieprawidłowości nie stwierdzono. W roku sprawozdawczym 2023 nie odnotowano żadnych awarii urządzeń chłodniczych skutkujących przerwaniem łańcucha chłodniczego w podległych podmiotach leczniczych. Zarejestrowano 4 przypadki niepożądanych odczynów poszczepiennych, wszystkie przypadki zakwalifikowano jako łagodne. W roku 2023 prowadzono postępowanie administracyjne wobec 122 osób uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych, w tym 47 zgłoszonych w roku sprawozdawczym. Obowiązek wygaś w stosunku do 1 dziecka, 4 dzieci wraz z rodzicami wyjechało na stałe po za granicę Państwa, a 21 dzieci zostało zaszczepionych. Dodatkowo w przypadku 42 osób postępowanie zgodnie z kompetencją terytorialną przekazano do PPIS w Pleszewie (17 osób), PPIS w Ostrowie Wielkopolskim (11 osób), PPIS w Sieradzu (5 osób), PPIS w Jarocinie (2 osoby), PPIS w Ostrzeszowie (1 osoba), PPIS w Kielcach (2 osoby), PPIS w Koninie (2 osoby), PPIS w Turku (2 osoby). Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wystawił 8 tytułów wykonawczego skierowanych do Wojewody Wielkopolskiego w celu nałożenia grzywny.

1.5. Podsumowanie

1. W związku z trwającym konfliktem zbrojnym w Ukrainie na bieżąco monitorowano i raportowano zachorowania wśród obywateli Ukrainy przybyłych do Polski po 24 lutego 2022 roku.
2. W związku z trwającym od 2022 roku międzynarodowym ogniskiem wywołanym przez *Salmonellę Mbandake ST413* oraz wystąpieniem w 2023 roku dwóch nowych międzynarodowych ognisk zakażeń *Salmonellą Enteritidis ST11* i *Salmonellą Virchow ST16* prowadzono pogłębione wywiady epidemiologiczne u osób zakażonych pałeczkami Salmonelli oraz z wzmożono nadzór nad tymi serotypami.
3. W maju 2022 roku potwierdzono pierwszy przypadek ospy małpiej (obecnie mpox) w Europie a w czerwcu 2022 roku w Polsce. W roku 2023 obserwowano spadek odnotowywanych przypadków, co można przypisać skutecznemu informowaniu o sposobach zapobiegania zakażeniu.

1.6. Wnioski

1. Prowadzenie działań zapobiegawczych i przeciwepidemicznych należy do jednych z najważniejszych zadań nadzoru epidemicznego prowadzonego przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Wczesne wykrywanie zagrożeń dla zdrowia publicznego pozwala na wdrożenie mechanizmów wzmożonego nadzoru epidemiologicznego i działań w zakresie ograniczenia rozprzestrzeniania się choroby.
2. Szczepionki są bez wątpienia jednym z największych osiągnięć współczesnej medycyny, a szczepienia są najbardziej efektywnymi działaniami profilaktycznymi, które chronią nas przed wieloma groźnymi chorobami zakaźnymi. Ich skuteczność mierzona jest spadkiem a nawet brakiem zachorowań na odrę, tężec, krztusiec, polio i różyczkę.
3. Propagowanie szczepień ochronnych zalecanych przeciwko chorobom zakaźnym szczególnie niebezpiecznych dla dzieci, odniosło efekt w postaci zmniejszenia zagrożeń zachorowań wywołanych przez takie patogeny jak: meningokoki czy pneumokoki wśród dzieci.
4. Obecnie, z uwagi na wysoki stopień zaszczepienia populacji, sporadycznie dochodzi do wystąpienia ostrego WZW B, częściej rozpoznaje się przypadki zapalenia przewlekłego, nabytego w przeszłości.
5. Z powodu braku możliwości czynnego uodpornienia przeciw WZW C profilaktyka polega na przestrzeganiu zasad aseptyki w podmiotach leczniczych oraz we wszystkich zakładach

świadczących usługi dla ludności, w których wykonuje się zabiegi naruszające ciągłość tkanek (tatuáže, przekłuwanie uszu, manicure, piercing itp.).

6. Grypa jest ostrą i często występującą chorobą pochodzenia wirusowego. Charakteryzuje ją duża zaraźliwość i duże ryzyko powikłań. Podstawową metodą profilaktyki są szczepienia ochronne przeciw grypie. Poza szczepieniami w ramach profilaktyki zaleca się częste i dokładne mycie rąk, używanie maseczek na twarz w sytuacji bliskiego kontaktu z chorym, zasłanianie nosa i ust podczas kaszlu i kichania, unikanie zbiorowisk w sezonie epidemicznym grypy oraz częste wietrzenie pomieszczeń.

Powyższe dane obliczono na dzień 30.06.2023 r.

Liczba ludności w powiecie ziemskim kaliskim – 82 305.

Liczba dzieci w powiecie ziemskim kaliskim, w wieku 0 i 1 rok – 1 378.

II. JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA

Na terenie powiatu kaliskiego w 2023 roku eksploatowanych było 51 wodociągów, w tym 45 o charakterze publicznym, produkujące wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi do celów zbiorowego zaopatrzenia mieszkańców powiatu. W porównaniu do roku 2022 liczba wodociągów nie uległa zmianie. Sześć wodociągów stanowi własność zakładów i ujmuje wodę na własne potrzeby:

- wodociąg przedsiębiorstwa Colian Sp. z o.o. w Gminie Opatówek (woda przeznaczona do produkcji wody mineralnej, napojów gazowanych i niegazowanych, oranżady i toniku),
- wodociąg Wojewódzkiego Zakładu Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie Sp. z o.o. (woda służąca działalności publicznej – zaopatrzenie pacjentów i pracowników zakładu opieki),
- wodociąg Wojewódzkiego Specjalistycznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy (woda służąca działalności publicznej – zaopatrzenie pacjentów i pracowników zakładu opieki),
- wodociąg GRUPY AWW Sp. z o.o. w miejscowości Zbiersk Cukrownia w Gminie Stawiszyn (woda przeznaczona do produkcji etanolu rektyfikowanego oraz alkoholu farmaceutycznego, wykorzystywana do celów gospodarczych i socjalnych zakładu),
- wodociąg przedsiębiorstwa JAKO Sp. z o.o. w Gminie Żelazków (woda przeznaczona do celów produkcji zakładowej, gospodarczych i socjalnych pracowników zakładu),
- wodociąg MCKEEN BEEF CP Sp. z o.o. w miejscowości Lisków (woda przeznaczona do celów produkcyjnych zakładu uboju i rozbioru mięsa oraz do celów gospodarczych oraz socjalnych pracowników zakładu),

Zgodnie z szacunkami poszczególnych zarządców i właścicieli urządzeń wodnych sieć wodociągowa dociera do wszystkich zamieszkałych miejscowości w powiecie kaliskim i zaopatruje około 82858 mieszkańców powiatu.

Sumaryczna liczba mieszkańców powiatu kaliskiego obliczona na podstawie danych producentów wody jest obarczona pewnym błędem, wynikającym z różnych metod szacunkowych, przyjętych przez te podmioty. Do sieci wodociągowej nie są podłączone pojedyncze gospodarstwa domowe (zaopatrywane w wodę z ujęć indywidualnych – studni kopanych), do których doprowadzenie sieci wodociągowej jest utrudnione z przyczyn technicznych lub gospodarstwa, których mieszkańcy nie wyrażają na to zgody. Wykaz urządzeń wodociągowych wraz z danymi na temat wielkości produkcji wody i liczby zaopatrywanych mieszkańców przedstawiono w tabeli 9.

Tab. 9. Wykaz wodociągów, produkujących wodę do spożycia przez ludzi na terenie powiatu kaliskiego

Lp.	Nazwa wodociągu	Szacowana liczba zaopatrywanej ludności	Średnioroczna produkcja wody [m ³ /d]	Gmina
1	Blizanów	2130	445	Blizanów
2	Jastrzębniki	2700	338	
3	Lipe	1480	250	
4	Pawówek	3445	577	
5	Rychnów	1540	341	
6	Zagorzyn	2470	770	
7	Brzeziny	2446	415	Brzeziny
8	Czempisz	1258	206	
9	Pieczyska	1280	294	
10	Piegonisko Wieś	776	153	
11	Kamień	1212	348	Ceków-Kolonia
12	Morawin	1978	387	
13	Ceków-Kolonia	1470	403	
14	Biała	5814	892,25	Godziesze Wielkie
15	Wolica	3683	497,38	
16	Szpital Wolica	0	18	
17	Dębsko	2195	419,79	Koźminek
18	Koźminek	2736	364,92	
19	Moskurnia	705	164,64	
20	Pietrzyków	1893	652,5	
21	Sokołówka	0	23,7	

Lp.	Nazwa wodociągu	Szacowana liczba zaopatrywanej ludności	Średnioroczna produkcja wody [m ³ /d]	Gmina
22	Lisków	2922	648	Lisków
23	Strzałków	2222	521	
24	MCKEENBEEF	0	112,5	
25	Dzierzbín	1035	149,4	Mycielin
26	Korzeniew	1966	215,2	
27	Kościelec	1312	191,25	
28	Danowiec	393	45,4	
29	Cienia II	1593	407,36	Opatówek
30	Michałów II	223	84,8	
31	Opatówek	3833	486	
32	Rajsko	286	51,31	
33	Tłokinia Wielka	3033	1000,3	
34	Colian	0	737,72	
35	Piątek Wielki	703	147	Stawiszyn
36	Stawiszyn	2768	701	
37	Zbiersk	1965	260	
38	Zbiersk Kolonia	1375	282	
39	Zbiersk Cukrownia	0	620	
40	Iwanowice	2106	350,21	Szczytniki
41	Mroczy Wielkie	497	75,05	
42	Radliczyce	1827	296,99	
43	Staw	985	175,26	
44	Szczytniki	2250	513,67	
45	Dębe	1600	520	Żelazków
46	Janków Gólszewski	1200	450	
47	Kokanin	600	850	
48	Michałów	1200	200	
49	Pólko	2300	700	
50	Żelazków	1453	150	
51	Jako	0	49,6	
	Razem	82858	18951,2	

*wodociąg nie zaopatruje w wodę stałych mieszkańców powiatu

Woda przeznaczona do zbiorowego zaopatrzenia ludności jest czerpana z ujęć podziemnych (jurajskich, kredowych, trzecio i czwartorzędowych), zlokalizowanych przede wszystkim na terenach rolniczych. Jakość ujmowanej wody jest dobra i nie wymaga stosowania skomplikowanych procesów uzdatniania. Tylko jeden wodociąg sieciowy dystrybuuje wodę bezpośrednio ujmowaną, bez jej wcześniejszego oczyszczania (Wodociąg Michałów Drugi w Gminie Opatówek). W pozostałych urządzeniach uzdatnianie wody polega na obniżeniu w wodzie zawartości rozpuszczonych jonów żelaza (II) i manganu (II), przy wykorzystaniu dwóch metod tj. aeracji (napowietrzania) oraz filtracji. W celu utrzymania odpowiednich warunków bakteriostatycznych na wodociągach stosuje się okresową dezynfekcję chemiczną wody. Metoda ta jest stosowana zapobiegawczo w czasie wykonywania prac modernizacyjnych i konserwacyjnych oraz w przypadkach stwierdzenia zanieczyszczenia mikrobiologicznego wody. Do wody dawkowany jest podchloryn sodu za pomocą automatycznych urządzeń dozujących – pomp membranowych. Stała dezynfekcja chemiczna wody jest prowadzona jedynie na wodociągu Biała (Gmina Godziesze Wielkie). W przypadku wodociągów: Szpital w Wolicy (gm. Godziesze Wielkie), Jako (gm. Żelazków), Sokołówka (gm. Koźminek), Colian (gm. Opatówek), Zbiersk Cukrowania (gm. Stawiszyn), Dzierzbín (gm. Mycielin), Moskurnia (gm. Koźminek), Pietrzyków (gm. Koźminek), Mroczi Wielkie (gm. Szczytniki), Piątek Wielki (gm. Stawiszyn), Morawin (gm. Ceków-Kolonia), Ceków-Kolonia (gm. Ceków-Kolonia), Żelazków (gm. Żelazków), Rajsco (gm. Opatówek) oraz MCKEEN BEEF (gm. Lisków), prowadzona jest stała dezynfekcja za pomocą lampy UV, zarządca wodociągu ma również możliwość okresowej dezynfekcji chemicznej za pomocą podchlorynu sodu. W 2023 r. lampa UV została również zainstalowana na wodociągach Dębsko i Koźminek (gm. Koźminek), Rychnów (gm. Blizanów), Korzeniew (gm. Mycielin) oraz Zbiersk (gm. Stawiszyn).

W 2023 roku zostały oddane do użytkowania nowe stacje uzdatniania wody w miejscowościach Korzeniew, Dębsko i Koźminek. Po gruntownym remoncie oddano do użytku stacje uzdatniania wody w miejscowościach Rychnów, Zbiersk oraz Szpital Wolica.

2.1. Ocena jakości wody

W 2023 roku ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dokonywana była w oparciu o rozporządzenie z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Nadzór sanitarny nad jakością wody w okresie sprawozdawczym prowadzono we wszystkich zewidencjonowanych wodociągach, zgodnie z planem działania, opracowanym na 2023 rok, zatwierdzonym przez Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Częstotliwość poboru próbek wody ustalono na podstawie wielkości średniorocznej produkcji wody w m³/dobę z 2022 roku z poszczególnych wodociągów. Próbkę wody do badania laboratoryjnego pobierano w stałych punktach poboru, uzgodnionych z zarządcami i właścicielami urządzeń wodnych.

Badania wody realizowane były w zakresie monitoringu parametrów grupy A, monitoringu parametrów grupy B oraz nadzoru sanitarnego. Monitoring parametrów grupy A służy sprawowaniu bieżącego nadzoru sanitarnego nad jakością wody i obejmuje swym zakresem zestaw najistotniejszych (podstawowych) parametrów fizycznych, organoleptycznych, chemicznych i mikrobiologicznych. Monitoring parametrów grupy B stanowi rozszerzenie monitoringu A i obejmuje znacznie większy zakres badanych parametrów w tym m.in. metale ciężkie, pestycydy, uboczne produkty dezynfekcji wody. Badania w ramach nadzoru sanitarnego obejmują natomiast swym zakresem wybrane parametry, które są badane w celu potwierdzenia zanieczyszczenia wody, wyjaśnienia przyczyn stwierdzonego zanieczyszczenia lub oceny skuteczności podjętych działań naprawczych.

Zakres badań wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2023 roku ustalono na podstawie rozporządzenia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz wytycznych Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

W 2023 roku badano następujące parametry w monitoringu A i B: mętność, barwa, zapach, smak, odczyn, przewodność elektryczna, twardość (sumaryczna zawartość wapnia i magnezu), utlenialność (indeks nadmanganianowy), amoniak, azotyny, azotany, chlorki, żelazo, mangan, siarczany, cyjanki, fluorki, sód, bor, glin, chrom, nikiel, miedź, arsen, selen, srebro, kadm, antymon, ołów, rtęć, benzo(a)piren, Σ WWA, 1,2-dichloroetan, Σ trichloroetenu i tetrachloroetenu, tetrachlorometan, benzen, α -HCH, HCB, β -HCH, γ -HCH, δ -HCH, heptachlor, aldryna, epoksyd heptachloru, α – endosulfan, dieldryna, p. p'-DDE, o. p'-DDD, β -endosulfan, p. p-DDD, aldehyd endryny, siarczan endosulfanu, Σ pestycydów chloroorganicznych, Σ THM, chlor wolny, ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C po 72 h, liczba enterokoków kałowych, liczba bakterii grupy coli, liczba bakterii *Escherichia coli*.

Badania jakości wody w zakresie monitoringu A oraz częściowo monitoringu B w ramach kontroli urzędowej wykonywano w Laboratorium Badania Wody Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kaliszu, natomiast w zakresie specjalistycznych badań z zakresu monitoringu B (metale ciężkie, pestycydy, uboczne produkty dezynfekcji wody) w Laboratorium Badania Wody i Pomiarów Fizycznych Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu.

Liczbę zbadanych próbek wody w ramach kontroli urzędowej, pochodzącej z poszczególnych wodociągów przedstawiono w tabeli 10, natomiast liczbę zbadanych próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej, prowadzonej przez producentów wody w tabeli 11.

Tab. 10. Liczba zbadanych próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2023 roku w ramach kontroli urzędowej z poszczególnych obszarów dystrybucji

Nazwa wodociągu	Rodzaj badania					
	monitoring parametrów gr. A	monitoring parametrów gr. B	nadzór sanitarny			Suma końcowa
			bakteriologia	fizykochemia	fizykochemia z bakteriologią	
Biała	4	1	0	0	0	5
Blizanów	4	1	0	0	0	5
Brzeziny	4	1	10	0	0	15
Ceków-Kolonia	4	1	0	0	0	5
Cienia II	4	1	0	0	0	5
Colian	4	1	16	0	0	21
Czempisz	4	1	0	0	0	5
Danowiec	4	1	0	1	0	6
Dębe	4	1	0	1	0	6
Dąbsko	4	1	0	5	0	10
Dzierzbín	4	1	0	1	0	6
Iwanowice	4	1	0	0	0	5
JAKO Sp. z o.o.	2	0	0	0	0	2
Janków	4	1	2	3	5	15
Jastrzębniki	4	1	3	0	0	8
Kamień	4	1	0	0	0	5
Kokanin	4	1	3	0	0	8
Korzeniew	4	1	0	0	0	5
Kościelec	4	1	0	0	0	5
Koźminek	4	1	1	0	0	6
Lipe	4	1	0	0	0	5
Lisków	4	1	0	0	0	5
MCKEEN BEEF	4	1	0	0	0	5
Michałów	4	1	0	1	9	15
Michałów II	2	0	10	0	0	12
Morawin	4	1	0	0	0	5
Moskurnia	4	1	0	5	0	10
Mroczy Wielkie	2	0	0	0	0	2

Nazwa wodociągu	Rodzaj badania					
	monitoring parametrów gr. A	monitoring parametrów gr. B	nadzór sanitarny			Suma końcowa
			bakteriologia	fizykochemia	fizykochemia z bakteriologią	
Opatówek	4	1	0	0	0	5
Pawówek	4	1	0	0	0	5
Piątek Wielki	4	1	0	0	0	5
Pieczyska	4	1	0	0	0	5
Piegonisko Wieś	4	1	0	0	0	5
Pietrzyków	4	1	0	1	0	6
Pólko	4	1	0	1	0	6
Radliczyce	4	1	1	0	0	6
Rajsko	2	0	0	0	0	2
Rychnów	4	1	0	0	0	5
Sokołówka	2	0	0	0	0	2
Staw	4	1	0	0	0	5
Stawiszyn	4	1	0	0	0	5
Strzałków	4	1	8	0	5	18
Szczytniki	4	1	0	0	0	5
Szpital Wolica	2	0	0	0	0	2
Tłokinia Wielka	7	2	0	2	0	11
Wolica	4	1	0	0	0	5
Zagorzyn	4	1	0	0	0	5
Zbiersk	4	1	0	3	0	8
Zbiersk Cukrownia	4	1	0	0	0	5
Zbiersk Kolonia	4	1	0	4	0	9
Żelazków	4	1	0	0	0	5
Suma końcowa	195	46	54	28	19	342

Tab. 11. Liczba zbadanych próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2023 roku w ramach kontroli wewnętrznej z poszczególnych obszarów dystrybucji

Nazwa wodociągu	Rodzaj badania						Suma końcowa
	monitoring parametrów gr. A	monitoring parametrów gr. B	nadzór sanitarny			promienio -twórczość	
			bakterio- logia	fizyko- chemia	fizyko- chemia z bakterio- logią		
Biała	4	1	0	4	0	0	9
Blizanów	4	1	0	0	0	0	5
Brzeziny	4	1	5	0	0	0	10
Ceków-Kolonia	4	1	0	0	0	0	5
Cienia II	4	1	0	7	0	0	12
Colian	4	1	1	0	0	0	6
Czempisz	4	1	0	0	0	0	5
Danowiec	4	1	1	0	0	0	6
Dębe	4	1	1	4	0	0	10
Dębsko	4	1	2	1	2	0	10
Dzierzbín	4	1	0	1	0	0	6
Iwanowice	4	1	0	0	0	0	5
JAKO Sp. z o.o.	2	1	0	0	0	0	3
Janków	4	1	0	0	23	0	28
Jastrzębniki	5	2	3	1	0	0	11
Kamień	4	1	0	0	0	0	5
Kokanin	4	1	10	1	0	0	16
Korzeniew	4	1	1	0	0	0	6
Kościelec	4	1	0	0	0	0	5
Koźminek	4	1	0	7	2	0	14
Lipe	4	1	0	1	0	0	6
Lisków	4	1	0	0	0	0	5
MCKEEN BEEF	7	1	0	2	2	0	12
Michałów	4	0	0	0	11	0	15
Michałów II	2	1	0	2	0	0	5

Nazwa wodociągu	Rodzaj badania						Suma końcowa
	monitoring parametrów gr. A	monitoring parametrów gr. B	nadzór sanitarny			promienio -twórczość	
			bakterio- logia	fizyko- chemia	fizyko- chemia z bakterio- logią		
Morawin	4	1	0	0	0	0	5
Moskurnia	4	1	0	9	0	0	14
Mrocзки Wielkie	2	1	0	0	0	0	3
Opatówek	4	1	0	0	0	0	5
Pawówek	4	1	2	0	0	0	7
Piątek Wielki	4	1	25	0	0	0	30
Pieczyska	4	1	0	0	0	0	5
Piegonisko Wieś	4	1	0	0	0	0	5
Pietrzyków	4	1	0	0	0	0	5
Pólko	4	1	0	11	4	0	20
Radliczyce	4	1	2	0	0	0	7
Rajsko	4	1	3	0	0	0	8
Rychnów	4	1	2	0	1	0	8
Sokołówka	3	1	2	0	0	0	6
Staw	4	1	0	0	0	0	5
Stawiszyn	4	1	0	0	0	0	5
Strzałków	4	1	0	0	0	0	5
Szczytniki	4	1	0	0	0	0	5
Szpital Wolica	2	1	0	0	1	0	4
Tłokinia Wielka	9	2	1	1	0	0	13
Wolica	4	1	0	1	0	0	6
Zagorzyn	4	1	0	0	0	0	5
Zbiersk	4	1	1	0	8	0	14
Zbiersk Cukrownia	4	1	2	0	0	0	7
Zbiersk Kolonia	4	1	0	1	0	0	6
Żelazków	4	1	0	4	0	0	9
	Rodzaj badania						

Nazwa wodociągu	Rodzaj badania						Suma końcowa
	monitoring parametrów gr. A	monitoring parametrów gr. B	nadzór sanitarny			promienio -twórczość	
			bakterio- logia	fizyko- chemia	fizyko- chemia z bakterio- logią		
Suma końcowa	204	52	64	58	54	0	432

W 2023 roku spośród zbadanych 342 próbek wody w ramach kontroli urzędowej, odnotowano 77 próbek, w których wykryto przekroczenie najwyższej dopuszczalnej wartości jednego lub kilku parametrów wskaźnikowych (22,5%). W grupie parametrów organoleptycznych i fizykochemicznych najczęściej odnotowywano przekroczenie najwyższej dopuszczalnej wartości parametru mętności (28 prób), natomiast w grupie parametrów mikrobiologicznych liczbę bakterii grupy coli (18 prób). Zestawienie negatywnych wyników analiz laboratoryjnych przedstawiono w tabeli 12.

W 2023 roku w ramach kontroli wewnętrznej zbadano natomiast 432 próbek wody. W 125 próbkach odnotowano przekroczenie najwyższej dopuszczalnej wartości jednego lub kilku parametrów wskaźnikowych (28,9%). W grupie parametrów organoleptycznych i fizykochemicznych najczęściej odnotowywano przekroczenie najwyższej dopuszczalnej wartości parametru barwy wody (51 prób), natomiast w grupie parametrów mikrobiologicznych ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C (44 prób). Zestawienie negatywnych wyników analiz laboratoryjnych przedstawiono w tabeli 13.

Tab. 12. Liczba próbek zbadanych w ramach kontroli urzędowej, w których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej wartości badanego parametru w 2023 roku

Nazwa wodociągu	Ilość złych próbek	mętność	mangan	żelazo	barwa	bakterie grupy coli	ogólna liczba mikroorg.	bakterie <i>Escherichia coli</i>	enterokoki kałowe	niekiel	azotany	jon amonowy
Biała	1	1										
Brzeziny	12					8	4					
Colian	4					4						
Danowiec	2	1			2							
Dębe	2	1		1								
Dębsko	1	1		1	1							
Dzierzbín	2				2							
Janków	7	2	1	5	2		3					
Jastrzębniki	5						5					
Kokanin	1						1					
Korzeniew	1						1					
Koźminek	1					1						
MCKEEN BEEF	1		1									
Michałów	9	8	6	4	8							
Michałów II	2					2						
Moskurnia	4	3			3					1		
Pietrzyków	1	1										
Pólko	3	3	2	3								

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA POWIATU KALISKIEGO – stan na 31 grudnia 2023 r.

Radliczyce	1						1					
Strzałków	5	1		1	1	1		1	5			
Tłokinia Wielka	2					1					1	
Zbiersk	2	1		1								1
Zbiersk Cukrownia	2					1	1					
Zbiersk Kolonia	4	4	1	1	1							
Żelazków	2	1	1	1								
Suma końcowa	77	28	12	18	20	18	16	1	5	1	1	1

Tab. 13. Liczba próbek w ramach kontroli wewnętrznej, w których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej wartości badanego parametru w 2023 roku.

Nazwa wodociągu	Ilość złych próbek	mętność	mangan	żelazo	barwa	bakterie grupy coli	ogólna liczba mikroorg.	Jon amonowy	Chlor	Ołów	Magnez
Biała	3	3									
Cienia II	5		5								
Colian	1					1					
Dębe	3		2				1				
Dębsko	4	1	1	1			3	1			
Janków	17	4	10	6	11	4	6				
Jastrzębniki	2	1			1	1					
Kokanin	10	1				1	8		1		
Koźminek	10				10		3				
Lipe	1	1			1						
MCKEEN BEEF	2	1					1				
Michałów	11	6	5	2	10	3	2				
Michałów II	3									1	3
Moskurnia	13				13						
Pawłówek	2					2					
Piątek Wielki	13						13				
Pólko	11	6	10	1	2	1					
Radliczyce	2						2				

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA POWIATU KALISKIEGO – stan na 31 grudnia 2023 r.

Rajsko	3						3				
Rychnów	2					2	1				
Tłocin Wielka	1				1						
Wolica	1		1								
Zbiersk	2					1	1				
Zbiersk Kolonia	1	1									
Żelazków	2		1	1	2						
Suma końcowa	125	25	35	11	51	16	44	1	1	1	3

Wartości obserwowanych przekroczeń parametrów organoleptycznych i fizykochemicznych nie stwarzały zagrożenia dla zdrowia ludzi, w związku z tym nie wprowadzono ograniczeń dotyczących spożycia wody oraz sposobu jej użytkowania. Wszystkie parametry organoleptyczne i fizykochemiczne, które zostały przekroczone (mętność, mangan, żelazo, jon amonowy, barwa, nikiel, azotany, ołów, magnez i chlor) należą do tzw. parametrów wskaźnikowych, a ich podwyższone wartości nie mają bezpośrednio negatywnego wpływu na zdrowie ludzi. Podwyższone wartości parametrów wskaźnikowych mogą świadczyć o nieprawidłowościach w procesie uzdatniania wody (efektywności uzdatniania), czy nieprawidłowościach w funkcjonowaniu instalacji wodnej. W przypadkach stwierdzenia zanieczyszczenia organoleptycznego i fizykochemicznego każdorazowe przekroczenie wartości dopuszczalnej zgłaszano bezzwłocznie producentom wody, zobowiązując ich jednocześnie do podjęcia natychmiastowych działań naprawczych, które polegały na optymalizacji procesu technologicznego oczyszczania wody (poprawie skuteczności procesu aeracji lub/i filtracji) oraz procesu dystrybucji wody (płukanie sieci wodociągowej, eliminującej wtórne zanieczyszczenia wody, powstające w wyniku odkładania się osadów na wewnętrznych powierzchniach sieci wodociągowej). Skuteczność działań naprawczych była każdorazowo potwierdzana powtórным badaniem wody.

Producenci wody informowali również Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu o wystąpieniu niezgodności próbek w zakresie parametrów organoleptycznych i fizykochemicznych z wymaganiami, które wystąpiły w badaniach realizowanych w ramach kontroli wewnętrznej. Nie odnotowano istotnych nieprawidłowości w tym zakresie oraz przypadku zatajenia takich informacji przez producentów wody. W badaniach próbek wody w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych najczęściej stwierdzano przekroczone wartości ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C po 72 h - parametru stosowanego do kontroli skuteczności uzdatniania oraz oceny stopnia wtórnego jej zanieczyszczenia podczas dystrybucji siecią wodociągową. Parametr ten charakteryzują organizmy psychrofilne, ginące poniżej temperatury 0°C i powyżej 30°C, nieszkodliwe dla człowieka, gdyż nie przeżywają w jego organizmie. Zanieczyszczenie wody bakteriami grupy coli miało najczęściej charakter miejscowy i krótkotrwały, a podjęte działania naprawcze przez producentów wody, były wystarczające do uzyskania należytej jakości dostarczanej wody w terminie 30 dni od dnia otrzymania sprawozdania z badań. W większości przypadków ilość stwierdzanych bakterii z grupy coli nie przekraczała 10 jtk/100 ml i nie towarzyszyły im istotniejsze z punktu widzenia zagrożenia dla zdrowia ludzi bakterie *Escherichia coli* oraz enterokoki kałowe. W wyniku badań nie ustalono bezpośrednich przyczyn zanieczyszczeń wody bakteriami grupy coli. Należy przypuszczać, że były one wynikiem niewłaściwej eksploatacji i konserwacji urządzeń wodnych.

Prawdopodobną przyczyną zanieczyszczeń wody, wskazywaną często przez producentów wody, mogło być również niewłaściwie wykonane przyłącze wodociągowe (bez sprawnych zaworów zwrotnych) oraz podłączania do wewnętrznej instalacji wodociągowej budynków innych źródeł wody – studni kopanych. W przypadku stwierdzenia przekroczenia mikrobiologicznego w analizowanych próbkach wody informowano niezwłocznie właściciela lub zarządcę wodociągu o wyniku badania, zobowiązując go jednocześnie do natychmiastowego podjęcia działań naprawczych, które polegały przede wszystkim na dezynfekcji chemicznej wody oraz eliminacji prawdopodobnych przyczyn zanieczyszczeń.

Podobnie jak w przypadku zanieczyszczeń organoleptycznych i fizykochemicznych, producenci wody wywiązali się z obowiązku informowania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu o wystąpieniu niezgodności próbek w zakresie parametrów mikrobiologicznych.

Istotniejsze zanieczyszczenia mikrobiologiczne, które wystąpiły w ciągu roku na poszczególnych wodociągach, ze względu na długość trwania oraz liczbę odnotowanych w próbkach bakterii przedstawiono w opisach poszczególnych grup wielkości urządzeń wodnych w dalszej części oceny.

W 2023 roku zostało wydanych 6 komunikatów w sprawie pogorszenia jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Komunikaty te odnosiły się do ograniczeń w spożywaniu wody (tylko po przegotowaniu) w przypadkach, gdy dotyczyły parametrów bakteriologicznych. Natomiast komunikaty informujące o pogorszeniu jakości wody pod kątem parametrów fizykochemicznych informowały o obniżeniu cech organoleptycznych wody, co może skutkować jej brunatnym zabarwieniem. Pierwszy komunikat został wystawiony w dniu 2 lutego 2023 roku dotyczył on pogorszenia jakości wody pod względem parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych pochodzącej z wodociągu Janków w Gminie Żelazków. Komunikatem z dnia 4 lutego 2023 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu poinformował o poprawie jakości wody pod względem parametrów mikrobiologicznych, natomiast w dniu 17 maja 2023 roku pod kątem parametrów fizykochemicznych. Drugi komunikat odnosił się do wodociągu Michałów w Gminie Żelazków został on wydany w dniu 3 lutego 2023 roku i dotyczył parametrów fizykochemicznych. Zarządca wodociągu przystąpił do działań mających na celu poprawę jakości wody, lecz ze względu na złożoność problemu w dniu 5 kwietnia 2023 roku zgłosił unieruchomienie Stacji Uzdatniania Wody w miejscowości Michałów celem przeprowadzenia modernizacji, mieszkańcy byli zaopatrywani w wodę pochodzącą z wodociągu Kokanin w Gminie Żelazków. W dniu 29 listopada 2023 roku na podstawie sprawozdań z badań wody przeprowadzonych po ponownym uruchomieniu urządzenia Państwowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu pozytywnie zaopiniował ponowne uruchomienie SUW Michałów. Trzeci komunikat dotyczył wodociągu Michałów Drugi w Gminie Opatówek został on wydany w dniu 24 lutego 2023 roku i nawiązywał do przekroczeń parametrów bakteriologicznych, komunikatem z dnia 28 lutego 2023 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu ogłosił poprawę jakości wody.

Czwarty komunikat wydany został w dniu 28 kwietnia 2023 roku dla wodociągu Pólko w Gminie Żelazków i dotyczył parametrów fizykochemicznych, w dniu 9 maja 2023 roku komunikatem Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu poinformował o poprawie jakości wody. Piąty komunikat został ogłoszony w dniu 30 czerwca 2023 roku dla wodociągu Brzeziny z Gminie Brzeziny dla parametrów bakteriologicznych, komunikatem z dnia 6 lipca 2023 roku Państwowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu powiadomił o poprawie jakości wody. Szósty komunikat wydano w dniu 2 września 2023 roku dla wodociągu Strzałków w Gminie Lisków dla parametrów bakteriologicznych, w dniu 7 września 2023 roku Państwowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu stwierdził poprawę jakości wody.

Reasumując należy uznać, że jakość wody pochodzącej ze wszystkich nadzorowanych wodociągów w 2023 roku, oceniona na podstawie kontroli urzędowej oraz kontroli wewnętrznej, prowadzonej przez producentów wody była dobra (przydatna do spożycia) i spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Dla każdego z obszarów zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi wydano pozytywną tzw. ocenę okresową, potwierdzającą spełnienie wymagań określonych w załącznikach nr 1 i 4 do rozporządzenia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, będącą podsumowaniem wszystkich działań realizowanych w 2023 roku w ramach monitoringu jakości wody.

2.2. Wodociągi o produkcji 101-1000 m³/d

W przedziale produkcji pomiędzy 101-1000 m³/d w 2023 roku zewidencjonowano 44 wodociągi (w tym 41 wodociągów „publicznych”, produkujących wodę służącą do celów zbiorowego zaopatrzenia ludności oraz 3 wodociągi zakładowe tj. wodociąg przedsiębiorstwa Colian Sp. z o. o. w Opatówku (gm. Opatówek), wodociąg przedsiębiorstwa MCKEEN BEEF CP Sp. z o.o. w Liskowie (gm. Lisków) oraz wodociąg w miejscowości Zbiersk Cukrownia, należący do GRUPY AWW Sp. z o. o. (gm. Stawiszyn). Jakość wody ujmowanej przez urządzenia w przedziale produkcji pomiędzy 101-1000 m³/d w 2023 roku nie wymaga stosowania skomplikowanych procesów uzdatniania. W produkowanej wodzie najczęściej przekroczonymi parametrami były mętność, mangan oraz barwa wody, które usuwane są w procesach napowietrzania i filtracji. Dodatkowo stosowana jest okresowo dezynfekcja podchlorynem sodu w celu utrzymania odpowiednich warunków bakteriostatycznych. Stwierdzone zanieczyszczenia organoleptyczne i fizykochemiczne miały charakter krótkotrwały. Podwyższone stężenia kwestionowanych parametrów nie miały żadnych ujemnych skutków zdrowotnych dla konsumentów wody, mogły jedynie obniżyć chwilowo wartość użytkową wody.

Wszystkie zanieczyszczenia mikrobiologiczne, jakie odnotowano w wyniku badań, udało się w możliwie krótkim czasie wyeliminować. W większości analizowanych przypadków zanieczyszczenia nie utrzymywały się dłużej niż 30 dni. Istotniejsze przekroczenia, jakie wystąpiły w 2023 roku zestawiono w tabeli 14 poniżej.

Podczas kontroli sanitarnych ujęć oraz stacji uzdatniania wody nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości. Obiekty są utrzymane w stanie pozwalającym na ich prawidłową eksploatację.

2.3. Wodociągi o produkcji <100m³/d

W przedziale produkcji <100m³/d w 2023 roku zewidencjonowano 7 wodociągów, w tym 4 wodociągi produkujące wodę na potrzeby zbiorowego zaopatrzenia mieszkańców w wodę (Michałów Drugi, Mroczy Wielkie, Rąjsko oraz Danowiec) oraz 3 wodociągi zakładowe, tj. Wojewódzki Specjalistyczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy (gm. Godziesze Wielkie), Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie Sp. z o.o. (gm. Koźminek) oraz wodociąg przedsiębiorstwa JAKO Sp. z o.o. (gm. Żelazków) produkujące wodę na własne potrzeby. Podobnie jak w grupie obiektów wymienionych wyżej, uzdatnianie wody w tych urządzeniach polega na jej napowietrzaniu i filtracji oraz okresowej dezynfekcji podchlorynem sodu. Większość z ww. wodociągów prowadzi stałą dezynfekcję fizyczną wody za pomocą lampy UV, wyjątkiem jest wodociąg Michałów Drugi (gm. Opatówek) oraz wodociąg Danowiec (gm. Mycielin). Jeden wodociąg (Michałów Drugi) dystrybuuje do spożycia wodę nieuzdatnianą (bezpośrednio ujmowaną). Stwierdzone zanieczyszczenia organoleptyczne i fizykochemiczne miały charakter krótkotrwały. Podwyższone stężenia kwestionowanych parametrów nie miały żadnych ujemnych skutków zdrowotnych dla konsumentów wody, mogły jedynie obniżyć chwilowo wartość użytkową wody. Wszystkie zanieczyszczenia mikrobiologiczne, jakie odnotowano w wyniku badań, udało się w możliwie krótkim czasie wyeliminować. W większości analizowanych przypadków zanieczyszczenia nie utrzymywały się dłużej niż 30 dni. Istotniejsze przekroczenia, jakie wystąpiły w 2023 roku zestawiono w tabeli 14. Podczas kontroli sanitarnych ujęć oraz stacji uzdatniania wody nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości. Obiekty są utrzymane w stanie pozwalającym na ich prawidłową eksploatację.

Tab. 14. Zestawienie istotniejszych przekroczeń wartości dopuszczalnych parametrów mikrobiologicznych w badaniach wody przeprowadzonych w 2023 roku.

Lp.	Nazwa wodociągu	Przekroczone parametry bakteriologiczne	Czas trwania przekroczenia (liczba dni)	Rodzaj wydanego komunikatu (brak przydatności do spożycia/ przydatna po przegotowaniu)
1.	Wodociąg Michałów	Bakterie grupy coli	31	Nie wydano komunikatu ze względu na wystąpienie przekroczenia miejscowego. Kontrola wewnętrzna. Przekroczenie parametru zostało wykazane w jednym punkcie poborowym wody (w pozostałych punktach poborowych nie odnotowano przekroczeń wartości parametrycznych). Ponowne badania, wykonane po przeprowadzeniu działań naprawczych (dezynfekcja chemiczna wody), nie wykazało przekroczeń.
2.	Wodociąg Kokanin	Ogólna liczba mikroorg. w 22 °C po 72 h	59	Nie wydano komunikatu ze względu na wystąpienie przekroczenia miejscowego. Kontrola wewnętrzna. Przekroczenie parametru zostało wykazane w jednym punkcie poborowym wody (w pozostałych punktach poborowych nie odnotowano przekroczeń wartości parametrycznych). Wartość przekroczenia nie stwarzała zagrożenia dla zdrowia konsumentów wody. Skuteczność działań naprawczych została potwierdzona powtórным badaniem wody.
3	Wodociąg Jastrzębniki	Ogólna liczba mikroorg. w 22 °C po 72 h	32	Nie wydano komunikatu. Kontrola urzędowa. Przekroczenie parametru zostało wykazane w dwóch punktach poborowych wody. Wartość przekroczenia nie stwarzała zagrożenia dla zdrowia konsumentów wody. Skuteczność działań naprawczych polegająca na dezynfekcji chemicznej wody została potwierdzona powtórным badaniem wody wykonanym w ramach nadzoru sanitarnego.
4	Wodociąg Piątek Wielki	Ogólna liczba mikroorg. w 22°C po 72h	85	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna. Przekroczenie parametru zostało wykazane w trzech punktach poborowych wody. Wartość przekroczenia nie stwarzała zagrożenia dla zdrowia konsumentów wody. Zarządca wodociągu informował PPIS w Kaliszu o stwierdzonych przekroczeniach oraz o podejmowanych działaniach naprawczych (dezynfekcji chemicznej wody). Skuteczność działań naprawczych była potwierdzana powtórnymi badaniami wody.
5	Wodociąg Janków	Ogólna liczba mikroorg. w 22°C po 72h i bakterie grupy coli	5 dni (dla parametru Ogólnej liczby mikroorg. w 22°C po 72h) 23 dni (dla parametru bakterii grupy coli)	Wydano komunikat w sprawie pogorszenia jakości wody. Kontrola wewnętrzna i nadzór sanitarny nad jakością wody. W jednym punkcie poborowym na sieci stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej wartości parametru ilości bakterii grupy coli. Natomiast przekroczenie parametru ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C po 72 h wystąpiło w 4 punktach poborowych. Wartość przekroczenia nie stwarzała zagrożenia dla zdrowia konsumentów wody. Skuteczność działań naprawczych została potwierdzona powtórnymi badaniami wody.

6	Wodociąg Michałów Drugi	Bakterie grupy coli	6	Wydano komunikat w sprawie pogorszenia jakości wody. Kontrola urzędowa. W jednej próbce wody stwierdzono przekroczenia dopuszczalnej wartości przedstawionego parametru (próbka pobrana w miejscu wyjścia na sieć wodociągową). Zarządca wodociągu poinformował PPIS w Kaliszu o podejmowanych działaniach naprawczych (dezynfekcji chemicznej wody). Skuteczność działań naprawczych została potwierdzona powtórным badaniem wody wykonanym w ramach nadzoru sanitarnego.
7	Wodociąg Dębsko	Ogólna liczba mikroorg. w 22°C po 72h	28	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna administratora sieci. Przekroczenie w 2 punktach poborowych. Zarządca wodociągu poinformował PPIS w Kaliszu o podejmowanych działaniach naprawczych (dezynfekcji chemicznej wody). Wartość przekroczenia nie stwarzała zagrożenia dla zdrowia konsumentów wody. Skuteczność działań naprawczych została potwierdzona powtórными badaniami wody.
8	Wodociąg Brzeziny	Ogólna liczba mikroorg. w 22°C po 72h i bakterie grupy coli	14 dni (dla parametru Ogólnej liczby mikroorg. w 22°C po 72h) 8 dni (dla parametru bakterii grupy coli)	Wydano komunikat w sprawie pogorszenia jakości wody. Kontrola urzędowa. Przekroczenia wartości parametrów wystąpiły w 4 punktach poborowych. Wartości przekroczeń nie stwarzały zagrożenia dla zdrowia konsumentów wody. Skuteczność działań naprawczych polegająca na dezynfekcji chemicznej wody została potwierdzona powtórными badaniami wody.
9	Wodociąg Zbiersk	Bakterie grupy coli	7	Nie wydano komunikatu ze względu na wystąpienie przekroczenia miejscowego. Kontrola wewnętrzna. Przekroczenia parametru dotyczyły jednej próbki z kontroli wewnętrznej. Działania naprawcze polegały na dezynfekcji chemicznej wody. Skuteczność działań naprawczych potwierdziły wyniki badania sprawdzającego w ramach kontroli wewnętrznej.
10	Wodociąg Strzałków	Bakterie grupy coli, enterokoki kałowe oraz <i>Escherichia coli</i>	4	Wydano komunikat w sprawie pogorszenia jakości wody. Kontrola urzędowa. Przekroczenia wartości parametrów wystąpiły w: 5 punktach poborowych w przypadku parametru enterokoki kałowe, 1 punkcie poborowym w przypadku bakterii grupy coli i <i>Escherichia coli</i> . Zostały natychmiastowo wprowadzone działania naprawcze mające na celu poprawę jakości wody. Niezwłocznie pobrano próbki wody potwierdzające przekroczenia, badania te nie wykazały odchylenia wartości parametrycznych. Nie ustalono przyczyny zanieczyszczenia wody.

2.5. Podsumowanie

1. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie powiatu kaliskiego była dobra (stwierdzone zanieczyszczenia mikrobiologiczne, organoleptyczne oraz fizykochemiczne nie stwarzały istotnego zagrożenia dla zdrowia konsumentów wody).

2. Na podstawie sprawozdań z badań jakości wody realizowanych w ramach kontroli wewnętrznej, analizy podejmowanych działań naprawczych oraz prowadzonego monitoringu (w tym urzędowej kontroli jakości wody) wydano okresowe oceny jakości wody za 2023 rok dla wszystkich obszarów dystrybucji wody przeznaczonej do spożycia na terenie powiatu kaliskiego, potwierdzające spełnienie wymagań w tym zakresie.
3. Na podstawie sprawozdań z badań jakości wody z 2023 roku, realizowanych w ramach kontroli wewnętrznej przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne oraz pozostałe podmioty (wykorzystujące wodę, pochodzącą z indywidualnych ujęć) ze wszystkich obszarów dystrybucji na terenie powiatu kaliskiego, stwierdzono przydatność wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.
4. W 2023 roku wydano 6 komunikatów w sprawie pogorszenia jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Każdorazowo producenci wody prowadzili działania, które przyczyniły się do poprawy jakości wody.
5. W każdej sytuacji wystąpienia przekroczeń dopuszczalnych norm określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi podejmowane były działania nadzorowe nad producentami wody.
6. Producenci wody podejmowali działania naprawcze na urządzeniach produkujących i dystrybuujących wodę. W 2023 roku nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości w zakresie terminowości przekazywania przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne oraz pozostałe podmioty (wykorzystujące wodę, pochodzącą z indywidualnych ujęć) sprawozdań z badań, informacji o przekroczeniach parametrów jakości wody, informacji o planowanych i podejmowanych działaniach naprawczych wraz z harmonogramem ich realizacji.
7. Stan sanitarny obiektów dostarczających wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi (pomieszczeń, ich wyposażenia oraz urządzeń) w 2023 roku był dobry.

III. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ I KĄPIELISK

3.1. Domy pomocy społecznej oraz inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej

Na terenie powiatu kaliskiego mamy cztery placówki: Dom Pomocy Społecznej w Liskowie przy ul. ks. W. Błazińskiego 96, Środowiskowy Dom Samopomocy w Liskowie przy ul. Twórców Liskowa 3, Dzienny Dom „Seniora” wraz z Klubem „Seniora” przy ul. 1000-lecia 8 w Brzezinach oraz Klub „Seniora”

w miejscowości Sierzchów, Sierzchów 33 w gminie Opatówek. W roku sprawozdawczym zostały skontrolowane 2 obiekty: Dom Pomocy Społecznej oraz Środowiskowy Dom Samopomocy w Liskowie. W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono uchybień w zakresie stanu higieniczno – sanitarnego. Wszystkie pomieszczenia, urządzenia oraz elementy wyposażenia obiektów utrzymane były w dobrym stanie higieniczno - sanitarnym oraz sprawne technicznie. Postępowanie z czystą i brudną bielizną prawidłowe. Czysta bielizna była przechowywana w higienicznych warunkach. W Domu Pomocy Społecznej w Liskowie kierownik obiektu w dniu kontroli przedstawił do wglądu kosztorys oraz plan prac remontowych na najbliższy okres. Wyszczególniono w nim poszczególne pomieszczenia oraz zakres prac przewidzianych w każdym z nich (m. in. prace związane z odświeżeniem ścian, sufitów, wymianą urządzeń sanitarnych, wymianą oraz montażem uchwytów pomocniczych. Zgodnie z ustnym oświadczeniem prace mają być sukcesywnie realizowane.

3.2. Placówki zapewniające całodobową opiekę

W 2023 roku zewidencjonowano 3 obiekty: Dom Seniora Bursztynowe Zacisze przy ul. Leśnej 1 w Liskowie, Dom Opieki Aktywny Senior w miejscowości Pośrednik 10 w gminie Koźminek oraz Dom Seniora „Zielony Piątek” w miejscowości Piątek Wielki 58 w gminie Stawiszyn. W roku sprawozdawczym skontrolowano 1 obiekt- Dom Seniora „Zielony Piątek”. Stan sanitarno – techniczny i sanitarno – higieniczny pomieszczeń nie budził zastrzeżeń. Sprzątanie pomieszczeń przeprowadzane jest we własnym zakresie.

Przestrzegana jest zasada sprzątania pomieszczeń z uwzględnieniem stref czystości mikrobiologicznej. Środki dezynfekcyjne dobrane właściwie w wystarczającej ilości, uzupełniane na bieżąco. Sprzęt po zakończonym sprzątaniu przechowywany prawidłowo. Placówka posiada opracowaną procedurę sprzątania i dezynfekcji. Czysta bielizna przechowywana jest w szafie, w wydzielonym pomieszczeniu. Brudna bielizna gromadzona jest w stelażach wyłożonych workiem foliowym w pomieszczeniu brudownika. Bielizna czysta i brudna przywożona jest transportem wykonawcy. Odpady komunalne odbiera uprawniony podmiot. Na terenie obiektu obowiązuje zakaz palenia tytoniu. W widocznym miejscu umieszczono znak graficzny oraz informację pisemną o zakazie palenia tytoniu. Teren wokół obiektu zachowany w czystości. Stan sanitarno – techniczny i sanitarno – higieniczny pomieszczeń w dniu kontroli nie budził zastrzeżeń.

3.3. Hotele

W roku sprawozdawczym 2023 liczba obiektów hotelarskich na terenie powiatu kaliskiego wynosiła 7. Jeden z obiektów przeszedł w inną grupę obiektów (inne obiekty świadczące usługi noclegowe). W minionym roku nadzorem sanitarnym objęto 3 obiekty- przeprowadzono 3 kontrole stanu

sanitarnego i technicznego, co stanowi 42,86% wszystkich placówek. W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono uchybień w zakresie stanu higieniczno – sanitarnego. Wszystkie pomieszczenia, urządzenia oraz elementy wyposażenia obiektów utrzymane były w dobrym stanie higieniczno - sanitarnym oraz sprawne technicznie. Postępowanie z czystą i brudną bielizną hotelową prawidłowe. Czysta bielizna była przechowywana w higienicznych warunkach. We wszystkich obiektach poinformowano kontrolowanego o zasadności przeprowadzania badań w kierunku obecności bakterii z rodzaju *Legionella* sp.

3.4. Motele

Liczba obiektów w porównaniu z rokiem ubiegłym uległa zmianie. W 2023 roku 1 motel zawiesił swoją działalność. Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu znajdują się obecnie 2 obiekty z tej kategorii. W 2023 roku został skontrolowany 1 motel. W skontrolowanym obiekcie nie stwierdzono uchybień w zakresie stanu higieniczno – sanitarnego. W obiekcie przestrzegana była ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.

3.5. Inne obiekty świadczące usługi noclegowe

W 2023 roku zewidencjonowano 34 tego typu obiekty. W stosunku do roku poprzedniego przybyły 4 obiekty (w tym hotel, który zmienił nazwę i przeszedł z kategorii hoteli w inną grupę obiektów świadczących usługi noclegowe), natomiast 5 obiektów zostało zlikwidowanych. W roku sprawozdawczym kontrolą objęto 7 obiektów. W trakcie kontroli nie stwierdzono uchybień w stanie higieniczno-sanitarnym i technicznym.

Gospodarstwa agroturystyczne spełniają minimalne wymagania, co do wyposażenia dla innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie. Główną atrakcją gospodarstw agroturystycznych była możliwość wypoczynku, biesiadowania oraz grillowania na świeżym powietrzu. Gospodarstwo Agroturystyczne „ZACISZE” Ewa Tułacz swoim gościom dodatkowo oferuje ciekawie zagospodarowany teren z możliwością obcowania ze zwierzętami (króliki, alpaki, strusie afrykańskie, strusie emu, kucyki, świnki morskie, papugi, szynszyle, konie, żółwie, kuny, koguty, pies, osiołek, wiewiórka chińska, nutrie, uszaki mandżurskie, gołębie). Można również skorzystać z pola namiotowego oraz campingu.

3.6. Obiekty wczasowo-turystyczne

W 2023 roku w powiecie kaliskim w ewidencji znajdował się 1 obiekt wczasowo-turystyczny ujęty w grupie obiektów świadczących usługi noclegowe - Gminny Ośrodek Wypoczynkowy w Brzezinach, który w roku sprawozdawczym został objęty kontrolą. Podobnie jak w latach poprzednich plany dot. remontu/modernizacji pokoi ośrodka nie zostały zrealizowane z uwagi na ograniczone fundusze. Wzorem lat poprzednich pokoje przed sezonem letnim zostały odmalowane i przeprowadzono drobne

prace naprawcze. W dniu kontroli były prowadzone działania mające na celu przygotowanie niektórych pokoi na przyjęcie gości. Ośrodek wypoczynkowy posiada także domki letniskowe, które zostały wyremontowane. Każdy z nich wyposażony jest w osobny węzeł sanitarny oraz kuchnie. W każdym z tych domków może być zakwaterowanych maksymalnie 6 osób. Goście przebywający w Ośrodku mieli możliwość skorzystania z kąpieliska (w dniu kontroli kąpielisko wyłączone z użytkowania ze względu na brak ratownika wodnego), plaży, boiska do tenisa ziemnego i stołowego, boiska do piłki siatkowej, mini siłowni oraz placu zabaw dla dzieci. W trakcie kontroli poinformowano podmiot kontrolowany o konieczności przeprowadzania badań wody ciepłej w kierunku *Legionella* sp.

3.7. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu i solaria

W 2023 roku w ewidencji PSSE w Kaliszu znajdowało się 101 obiektów. Na terenie powiatu kaliskiego skontrolowano 19 zakładów tj. 18,8%. Przedmiotem kontroli była ocena stanu sanitarno-higienicznego zakładów w oparciu o obowiązujące przepisy. Skontrolowane obiekty należały do grupy zakładów fryzjerskich – 63,16% (12), kosmetycznych – 26,32% (5) i fryzjersko-kosmetycznych 10,52% (2). Na terenie powiatu kaliskiego brak obiektów z grupy odnowy biologicznej i tatuażu. W zakładach w zależności od przeznaczenia, narzędzia stosowane do obsługi klientów poddawane są właściwym zabiegom dezynfekcyjnym i sterylizacji (trzy obiekty wyposażone w autoklawy). W jednym przypadku właściciel obiektu zawarł umowę na świadczenie usługi w zakresie sterylizacji z podmiotem zewnętrznym. W dwóch skontrolowanych obiektach generowane są odpady medyczne. Przedsiębiorca zawarł umowę o współpracy z uprawnionym podmiotem w zakresie świadczenia usług elektronicznych w systemie BDO oraz odbiór odpadów medycznych.

W 2023 roku przeprowadzono jedną kontrolę interwencyjną dot. nieodpowiednich warunków (w tym także lokalowych) sanitarnych w trakcie świadczenia usług kosmetycznych. Kontrola potwierdziła skargę, a przedsiębiorca został ukarany mandatem karnym w kwocie 200 zł oraz w drodze decyzji administracyjnej obciążony kosztami kwestionowanej kontroli. Ogólnie w ocenie służb sanitarnych, stan sanitarno - higieniczny kontrolowanych zakładów z terenu powiatu kaliskiego ulega stałej poprawie.

3.8. Ustępy publiczne

Na terenie powiatu kaliskiego brak jest tego typu statych obiektów. Podobnie jak w latach ubiegłych, w miejscowościach, w których organizowane są imprezy masowe stawiane są przenośne systemy sanitarne.

3.9. Cmentarze i Zakłady Usług Pogrzebowych

Na terenie powiatu kaliskiego znajduje się 30 cmentarzy i 15 zakładów usług pogrzebowych. W porównaniu do roku poprzedniego liczba obiektów uległa zmianie. W 2023 roku do ewidencji

zakładów usług pogrzebowych dopisano 1 zakład pogrzebowy. W roku sprawozdawczym na terenie powiatu kaliskiego skontrolowano 2 cmentarze oraz 3 zakłady usług pogrzebowych, co stanowi odpowiednio 6,67 % i 20 % ogólnej liczby obiektów. Skontrolowano również 2 kaplice przedpogrzebowe. W ramach kontroli zakładów pogrzebowych przeprowadzono także kontrolę 5 środków transportu do przewozu zwłok i szczątków ludzkich co do których kontrolujący nie wniósł zastrzeżeń. Kontrola jednej z kaplic była przeprowadzona w ramach kontroli interwencyjnej w związku ze skargą dotyczącą nieprawidłowości w stanie sanitarno-higienicznym kaplicy przedpogrzebowe. W dniu kontroli bieżący stan sanitarno-porządkowy był zachowany. Podczas kontroli stwierdzono brak przyłącza wody ciepłej i zimnej oraz instalacji kanalizacyjnej. W przedmiotowej sprawie została wydana decyzja administracyjna w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Kontrolowany także został obciążony kosztami kwestionowanej kontroli. Pozostałe kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

3.10. Kąpieliska

W 2023 roku na nadzorowanym terenie przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu zorganizowano jedno kąpielisko na zbiorniku wodnym w miejscowości Brzeziny.

Organizator kąpieliska (Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji, ul. 1000-lecia 10, 62-874 Brzeziny) przed sezonem oraz w ciągu trwania sezonu tj. od dnia 1 lipca 2023 roku do dnia 31 sierpnia 2023 roku prowadził badania jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej, których wyniki na bieżąco przekazywał tutejszemu organowi.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono jedną kontrolę sanitarną kąpieliska. Łącznie ze zbiornika pobrano 6 próbek wody (2 próbki pobrane w ramach kontroli urzędowej oraz 4 próbki pobrane w ramach kontroli wewnętrznej), w których oznaczano najbardziej prawdopodobną liczbę *Escherichii coli* oraz obecność i liczbę enterokoków kałowych. Próbką wody pobrana w dniu 21 sierpnia 2023 r. wykazała przekroczenie parametru enterokoków w ilości >400 jtk/100 ml. Kolejny pobór w ramach kontroli wewnętrznej w dniu 24 sierpnia 2024 r. nie wykazał przekroczeń. Po upływie okresu 7 dni pobrano ponownie próbkę wody w ramach nadzoru sanitarnego w celu potwierdzenia krótkotrwałej charakterystyki przekroczonego parametru jakości wody do kąpieli. Na podstawie ww. badań oraz oceny organoleptycznej Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu wydawał bieżące (pozytywne) oceny jakości wody w kąpielisku (4 decyzje stwierdzające przydatność wody do kąpieli) oraz pozytywną oceną jakości wody po sezonie kąpieliskowym w 2023 roku na kąpielisku Brzeziny. Po zakończonym sezonie kąpieliskowym została wydana klasyfikacja kąpieliska – jakość dobra.

Zagospodarowanie plaż

Kontrola plaży (piaszczysto-trawiastej) była przeprowadzona w ramach kontroli nadzorowanego kąpieliska zorganizowanego nad zbiornikiem wodnym w miejscowości Brzeziny. Plaża była utrzymana w należytym porządku i czystości.

Na infrastrukturę kąpieliska składają się: piaszczysta plaża oraz zbiornik wodny z pomostem drewnianym. Obok plaży znajduje się mini siłownia, dwa boiska do piłki siatkowej plażowej, kort do gry w tenisa, plac zabaw dla dzieci, miejsce do grillowania oraz dwie przebieralnie. Użytkownicy terenu mieli możliwość korzystania z przebieralni oraz z punktów poboru wody do spożycia pochodzącej z wodociągu sieciowego, a także z sanitariatów w budynku gminnego ośrodka wczasowo-wypoczynkowego zlokalizowanego w pobliżu zbiornika. Na plaży znajdowała się wystarczająca ilość pojemników na odpady, które były opróżniane na bieżąco. Kąpielisko wyposażone zostało w tablicę informacyjną zawierającą takie informacje jak: nazwę organizatora kąpieliska, dane adresowe, numer telefonu organizatora; nazwę organu kontrolującego kąpielisko, dane adresowe, numer telefonu; informację o bieżącej ocenie wody; okres działania oraz funkcjonowania obiektu. Wypoczywający mogli zapoznać się z regulaminem korzystania z obiektu. Zgodnie z danymi umieszczonymi na tablicy informacyjnej kąpielisko jest niestrzeżone (brak nadzoru ratownika). Zalecono organizatorowi przestrzeganie przepisów dot. obowiązków w zakresie spełnienia wymagań bezpieczeństwa osób przebywających na obszarach wodnych.

3.11. Hałas komunalny

W 2023 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu nie rozpatrywał interwencji dotyczące uciążliwości związanej z hałasem wewnątrz pomieszczeń.

3.12. Interwencje

W 2023 roku przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną (opisana w dziale Cmentarze i Zakłady Usług Pogrzebowych).

3.13. Inne obiekty

W 2023 roku w pozostałych obiektach w tej grupie skontrolowano 3 obiekty: szatnię oraz boisko orlik w gminie Żelazków, 2 stacje paliw (stacja paliw EKO-JAZ oraz stacja paliw ORLEN). Podczas przeprowadzonych kontroli w obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości. Pomieszczenia sanitarne wyposażone były w odpowiednią ilość środków myjąco-dezynfekcyjnych oraz wystarczającą ilość środków higieny osobistej. W skontrolowanych obiektach przestrzegana była ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Informacja o zakazie palenia umieszczona była w widocznych miejscach. Pomieszczenia, urządzenia oraz elementy ich wyposażenia jak również teren boiska oraz wokół stacji utrzymane były w dobrym stanie sanitarnym.

3.14. Podsumowanie

1. Przeprowadzone w roku sprawozdawczym kontrole nie wykazały nieprawidłowości w stanie higieniczno-sanitarnym skontrolowanych obiektów.
2. Prowadzona przez podmioty gospodarka odpadami komunalnymi była prawidłowa.
3. Kierowane do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu prośby o interwencje były rozpatrywane na bieżąco lub przekazywane do innych powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych właściwych miejscowo do ich rozpatrzenia (skargi dot. złego stanu sanitarno-higienicznego hotelu w Kępnie, niewłaściwego stanu sanitarnego armatki strażackiej w Galerii w Krotoszynie).
4. Prośba o interwencję w sprawie złej jakości wody dotyczyła miejscowości Wyganki 16 w gminie Blizanów. Informacja o złej jakości wody została przekazana do tutejszego urzędu drogą mailową pod koniec 2023 roku. Pracownicy Sekcji pobrali próbkę wody i w wyniku analizy stwierdzono, że jakość wody odbiega od wymagań określonych w rozporządzeniu. Zgodnie z ustaleniami administratora sieci został wyznaczony ponowny pobór próbki wody w ramach kontroli wewnętrznej.

IV. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW OPIEKI ZDROWOTNEJ

4.1. Zakłady opieki zdrowotnej – ogółem

W 2023 roku Państwowa Inspekcja Sanitarna w Kaliszu skontrolowała stan sanitarny 7 placówek, co stanowi 20,6 % ogółu podmiotów leczniczych ujętych w (tab.15).

Tab. 15. Udział placówek niepublicznych w ogólnej liczbie zakładów opieki zdrowotnej w 2023 roku w powiecie kaliskim

Rok	Ogólna liczba podmiotów leczniczych	Ogólna liczba podmiotów leczniczych niepublicznych	% podmiotów leczniczych niepublicznych
2020	35	30	86%
2021	35	30	86%
2022	34	29	85%
2023	34	29	85 %

Wśród wszystkich skontrolowanych obiektów 28,6% stanowiły placówki publiczne, natomiast placówki niepubliczne 71,4%. W 4 skontrolowanych obiektach stwierdzono uchybienia (w 2 obiektach publicznych – szpital, SPZOZ GOZ oraz w 2 obiektach niepublicznych – szpital, hospicjum), stanowi to 57,2% wszystkich skontrolowanych obiektów. Uchybienia dotyczyły złego stanu sanitarno - technicznego obiektów. W danym roku sprawozdawczym nieprawidłowości zostały usunięte w 1 obiekcie (szpital niepubliczny). Ocenę szczegółową stanu sanitarnego przedstawia tabela 16.

Tab. 16. Podmioty lecznicze o złym stanie sanitarnym w 2022 r. w powiecie kaliskim

Podmioty lecznicze		Powiat kaliski
Lecznictwo zamknięte		
Szpitale	Skontrolowano	2
	Stwierdzono zły stan sanitarny	2
Hospicja stacjonarne	Skontrolowano	1
	Stwierdzono zły stan sanitarny	1
Lecznictwo otwarte - ambulatoryjne		
Publiczne	Skontrolowano	1
	Stwierdzono zły stan sanitarny	1
Niepubliczne	Skontrolowano	3
	Stwierdzono zły stan sanitarny	0
Ogółem	Skontrolowano	7
	Stwierdzono zły stan sanitarny	4

4.2. Zakłady leczenia zamkniętego

Do obiektów tej grupy w powiecie kaliskim należą: Wojewódzki Specjalistyczny ZZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy 113 k/Kalisza, 62-872 Godziesze Małe, Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej Sp. z o. o. Sokołówka 1, 62-840 Koźminek, Niepubliczny Zakład Medycyny Paliatywnej Hospicjum Stacjonarne Rożdżały 21, 62-860 Opatówek. Obiekty są zróżnicowane pod względem stanu technicznego i organizacji działalności.

4.2.1. Stan techniczny i funkcjonalny szpitali

Wojewódzki Specjalistyczny ZZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy 113 k /Kalisza 62-872 Godziesze Małe

Szpital Chorób Płuc i Gruźlicy znajduje się w budynku dwukondygnacyjnym. Jest szpitalem monoprofilowym w zakresie leczenia chorób płuc. Posiada Izbę Przyjęć, trzy Oddziały Chorób Płuc i Gruźlicy „A”, „B”, „C”, Oddział Rehabilitacji Pulmonologicznej, zaplecze diagnostyczno-lecznicze oraz pomieszczenia mieszczące się w osobnym budynku do wydawania zwłok i czasowego przechowywania zwłok zaopatrzone w urządzenie chłodnicze. Sekcji zwłok nie wykonuje się - obecnie budynek „prosektorium” wyłączony jest z użytkowania. Zarówno w trakcie modernizacji „prosektorium” jak i obecnie odbiorem, przewozem, przechowywaniem i wydawaniem podmiotom uprawnionym zwłok osób zmarłych w Szpitalu zajmuje się firma Usługi Pogrzebowe Jerzy Kulawinek. 62-872 Godziesze, Żydów ul. Łąkowa 1, zgodnie z zawartą umową nr 45/PP/2022 z dnia 11.08.2022 r. wraz z aneksem nr 2 z dnia 30.12.2022 r. Szpital nie posiada Bloku Operacyjnego. Na oddziałach „B” i „C” w obecnej chwili są wydzielone, izolowane odcinki dla pacjentów z gruźlicą. Oddział Rehabilitacji Pulmonologicznej został przeniesiony od października 2021 roku do nowego pawilonu.

W strukturę organizacyjną szpitala wchodzi również Wojewódzka Przychodnia Chorób Płuc i Gruźlicy. Przychodnia mieści się w odrębnym budynku połączonym krytym tunelem z budynkiem głównym szpitala, w którym znajduje się również Oddział Rehabilitacji Pulmonologicznej. Przychodnia posiada odrębne wejście główne oraz ma zachowaną odrębność ciągów komunikacyjnych. Szpital posiadał opracowany program dostosowawczy, który uzyskał pozytywną opinię Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu decyzją z dnia 26.08.2011r. Nr DN-NS.9027.34.9.2011.

W związku z upływem terminu realizacji programu działań dostosowawczych wszystkie zadania, które nie zostały zrealizowane do 31.12.2017 r. zostały ujęte, po przeprowadzonej kontroli kompleksowej w 2018 roku, w decyzji administracyjnej. W danym roku sprawozdawczym zrealizowano następujące prace, które dotyczyły programu dostosowawczego z terminem realizacji do dnia 15 grudnia 2025 roku:

- pomieszczenie higieniczno – sanitarne w Izbie Przyjęć wyposażono w wózek - wannę,
- zapewniono bezpośrednie zadaszenie wejścia wraz z dojazdem umożliwiającym podjazd do Izby Przyjęć dla co najmniej dla jednego pojazdu.

Niezrealizowane prace programu dostosowawczego w danym roku sprawozdawczym dotyczyły:

- braku 3 izolatek w Oddziałach A, B, C Szpitala – trwają prace na etapie opracowania dokumentacji projektowej modernizacji oddziałów szpitalnych, która obejmować będzie m.in. rozwiązania dotyczące konieczności zapewnienia co najmniej 3 izolatek jak również możliwości transportowania pacjentów na łózkach bez możliwości równoczesnego otwarcia drzwi wewnętrznych przy wejściu na oddziały leczenia gruźlicy,
- braku w pokojach łóżkowych dostępności łóżek z trzech stron, w tym z dwóch dłuższych w oddziałach A,B, C szpitala.

W roku sprawozdawczym 2023 przeprowadzono łącznie 3 kontrole, w tym 1 kontrolę kompleksową oraz 2 kontrole sprawdzające.

W czasie kontroli kompleksowej zły stan sanitarno – techniczny stwierdzono w: Oddziałach Chorób Płuc i Gruźlicy „A” oraz „B” i „C” z odcinkami izolacyjnymi, Izbie Przyjęć, Laboratorium, Pracowni Endoskopowej oraz zapleczu szpitala. Uchybienia dotyczyły: złego stanu sanitarno – technicznego mebli, sprzętu medycznego i wyposażenia, uszkodzonej malatury ścian, sufitów, uszkodzonej powierzchni wykładziny podłogowej, glazury podłogowej, glazury ściennej, uszkodzonej powierzchni stolarki drzwiowej, ościeżnic drzwiowych i parapetów okiennych. Na stwierdzone nieprawidłowości wydana została decyzja administracyjna oraz decyzja w sprawie opłaty za czynności kontrolne. Ponadto kontrolą objęto jeden środek transportu do przewozu chorych - samochód specjalny, sanitarny Mercedes-Benz Sprinter 910 o nr rejestracyjnym PKA SK55 – data ostatniego badania technicznego z dnia 13.01.2023 r. Bieżący stan sanitarno - techniczny nie budził zastrzeżeń.

W danym podmiocie leczniczym pracuje sześciu ratowników medycznych. Szpital posiada dwie karetki: Mercedes PKA SK55 oraz VW Transporter PKA 7JS4. Oba pojazdy posiadają ważne przeglądy techniczne i ubezpieczenia. Transport sanitarny zgodny z potrzebami szpitala i jego pacjentów. Po przeprowadzonej kontroli sprawdzającej w danym roku sprawozdawczym stwierdzono wykonanie części obowiązków zawartych w decyzji po kontroli kompleksowej z 2023 roku. Pozostały do wykonania punkty decyzji z terminem do dnia 15.06.2024 r. W danym roku sprawozdawczym szpital podjął szereg prac inwestycyjnych i modernizacyjnych zmierzających do poprawy istniejącej funkcjonalności szpitala.

Zakończono prace dotyczące:

- a) wymiany windy wewnętrznej trzykondygnacyjnej,
- b) wykonania podjazdu dla karetek i zadaszenia przy Izbie Przyjęć wraz z modernizacją dróg dojazdowych,
- c) modernizacji Stacji Uzdatniania Wody,
- d) instalacji magazynowania wody deszczowej (II -gi etap),
- e) instalacji pomp ciepła,
- f) zakupu i uruchomienia tomografu komputerowego,
- g) zakupu sprzętu informatycznego (wymiana komputerów),
- h) zakupu urządzeń i sprzętu medycznego – zadanie realizowane w ramach projektu „Dostępność Plus dla zdrowia”.

W 2023 roku nastąpił zakup tablic identyfikacji przestrzennej, wózka transportowo – kąpielowego, materacy przeciwoleżynowych, foteli do pobierania krwi, foteli do stanowisk w pracowni aerozoloterapii, krzeseł do poczekalni, stanowisk do aerozoloterapii, pompy infuzyjnej, analizatora do koagulologii, diatermii wraz z oprzyrządowaniem, dostosowania strony internetowej.

Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie

Sokołówka 1, 62-840 Koźminek

W roku sprawozdawczym 2023 przeprowadzono łącznie 3 kontrole, w tym 1 kontrolę kompleksową oraz 2 kontrole sprawdzające.

Kontrolą kompleksową objęto: Oddział Leczenia Uzależnień (OLU), Oddział Leczenia Zespołów Abstynencyjnych (OLZA), Oddział Psychiatryczny Ogólny (OPO), Dział terapii zajęciowej, zaplecze, Magazyn środków czystościowych i dezynfekcyjnych, Magazyn odpadów medycznych oraz postępowanie z odpadami medycznymi i komunalnymi.

Stwierdzone w czasie kontroli uchybienia obejmują: zły stan sanitarno-techniczny mebli będących na wyposażeniu, ścian i sufitów w pomieszczeniach sanitarnych, ścian w okolicy ościeżnic drzwiowych.

Na stwierdzone nieprawidłowości wydano decyzję rachunkową za przeprowadzone czynności kontrolne. Nieprawidłowości w danym roku sprawozdawczym usunięto w całości.

Podczas przeprowadzonych 2 kontroli sprawdzających stwierdzono zrealizowanie obowiązku zawartego w decyzji administracyjnej nr ON.HK.432.1.2.2019 z dnia 02.07.2019 r. dotyczącego zamontowania windy w budynku Oddziału Psychiatrycznego Ogólnego w Sokołówce. (dobudowany budynek z szybem windowym i klatką schodową do Oddziału Psychiatrycznego Ogólnego dostosowany jest dla osób niepełnosprawnych oraz spełnia wymagania higieniczne i sanitarne) oraz wykonanie w całości obowiązków decyzji z kontroli kompleksowej z 2023 roku.

Postępowanie ze zwłokami

Na terenie szpitala nie ma prosektorium, zwłoki przez okres 2 godzin od śmierci przechowywane są w miejscu zgonu. Odbiór i transport zwłok do chłodni po upływie 2 godzin, lecz nie później niż 3 godzin od chwili zgonu pacjenta odbywa się za pośrednictwem pracownika firmy zewnętrznej. Obowiązuje umowa na świadczenie odbioru, transportu, przechowywania zwłok osób zmarłych z dnia 29 czerwca 2016 r z Dom Feniks Sp. z o. o., ul. Mielęckiego 13, 62-840 Koźminek zawarta na czas nieokreślony.

Wykonawca zapewnia gotowość wykonania usługi w zakresie odbioru, transportu i przechowywania zwłok przez 24 godziny na dobę, 7 dni w tygodniu, również w dniu ustawowo wolne od pracy. Wykonawca zapewnia również transport do Zakładu Patomorfologii Wojewódzkiego Szpitala Zespolonego w Kaliszu przy ul. Poznańskiej 79 w celu wykonania sekcji zwłok wraz z badaniami histopatologicznymi zwłok osób zmarłych w zakładzie w razie potrzeby. Podmiot leczniczy posiada opracowaną procedurę postępowania w przypadku zgonu pacjenta oraz postępowania z ciałem pacjenta po śmierci z powodu Covid-19. Prace remontowe i modernizacyjne wykonane w 2023 roku w Wojewódzkim Zakładzie Opieki Psychiatrycznej Sp. z o. o., Sokołówka 1, 62 – 840 Koźminek:

- a) budowa instalacji fotowoltaicznej wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną (montaż paneli o mocy 50 kWp wraz z magazynem energii do 50 kWh i stacją ładowania pojazdów;
- b) remont zewnętrznej instalacji kanalizacyjnej;
- c) remont łazienki w oddziale leczenia zespołów abstynencyjnych na odcinku diagnostycznym;
- d) doposażenie oddziałów w niezbędny sprzęt medyczny: ciśnieniomierz elektryczny, analizator parametrów krytycznych, 2 ssaki elektryczne;
- e) zakup nowego samochodu osobowego do transportu pacjentów;

- f) wymiana wyeksploatowanych mebli na poszczególnych oddziałach tj: krzeseł, biurek, sprzętu komputerowego, audiowizualnego;
- g) bieżące prace malarskie oraz niezbędne naprawy związane z utrzymaniem bieżącego stanu sanitarnego - higienicznego oddziałów.

W kontrolowanym oddziale są opracowane i wdrożone procedury higieniczne w zakresie zapobiegania oraz zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych. Procedury są oparte o aktualne przepisy, wytyczne, zatwierdzone przez dyrektora szpitala.

W stosunku do lat poprzednich obserwuje się ciągłą poprawę stanu sanitarno-technicznego.

Niepubliczny Zakład Medycyny Paliatywnej Hospicjum Stacjonarne w Rożdżalach, Rożdżały 21 62-860 Opatówek

Obiekt usytuowany jest w osobnym budynku przystosowanym dla osób niepełnosprawnych. Wszystkie pomieszczenia w budynku wyposażone są w wentylację kanałowo-grawitacyjną, dwa pomieszczenia: brudownik i pokój kąpielowy w wentylację mechaniczną nawiewno-wywiewną. Posiada własną kotłownię gazową VIESMANN oraz własną biologiczną oczyszczalnię ścieków WOBET- HYDRET.

W placówce opracowane są i wdrożone procedury higieniczne. Każdy punkt wodny wyposażony jest w umywalkę z bieżącą ciepłą i zimną wodą, dozowniki z mydłem płynnym i preparatem antyseptycznym do rąk, podajnik z ręcznikiem jednorazowego użytku oraz pojemnik na zużyte ręczniki. W roku sprawozdawczym 2023 przeprowadzono kontrolę kompleksową. Kontrolą objęto: gabinet zabiegowy, magazyn sprzętu medycznego, pokój socjalny, 2 pomieszczenia porządkowe, w tym jedno pomieszczenie porządkowe z wydzielonym miejscem na magazynowanie odpadów medycznych, brudownik, pomieszczenie przechowywania zwłok, sanitariaty dla personelu, szatnię dla personelu.

Nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli:

- w pomieszczeniu brudownika nieprawidłowy stan sanitarno - techniczny powierzchni malatury farby brodzika (odpryski farby),
- w gabinecie zabiegowym brak ciągłości powierzchni tapicerki kozetki lekarskiej (ubytek w tapicerce).

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydana została decyzja administracyjna oraz decyzja w sprawie opłaty za czynności kontrolne.

Obserwuje się pogarszający stan techniczny ścian w pomieszczeniach, ciągach komunikacyjnych i salach pacjentów. Według oświadczenia kierownika placówki planowane są prace malarskie w I kwartale 2024 roku.

4.2.2. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku w otoczeniu szpitali

Nieprawidłowości nie stwierdzono. Nie otrzymano żadnych skarg od osób trzecich w sprawie niewłaściwego gospodarowania odpadami komunalnymi oraz utrzymania czystości pomieszczeń i w otoczeniu szpitali.

4.2.3. Zaopatrzenie w wodę

Wojewódzki Specjalistyczny ZZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy

1. Szpital jest zaopatrywany w wodę z własnego ujęcia. W związku z wydaną decyzją obowiązującą do 28 maja 2023 roku, przeprowadzono modernizację SUW – obiekt był zaopatrywany z wodociągu sieciowego Wolica. Woda odpowiadała wymaganiom zgodnie z przepisami obowiązującymi. W miesiącu XI-XII 2023 roku dokonano wymiany pompy głębinowej w studni. Szpital od dnia 18 grudnia 2023 r. korzysta ponownie z własnego ujęcia wody.
2. W 2023 roku w wyniku badań prowadzonych w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej, stwierdzono, że jakość wody pod względem fizyko-chemicznym oraz bakteriologicznym odpowiadała wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). W 2023 roku przeprowadzono 3 kontrole poborowe wody ciepłej na obecność bakterii z rodzaju *Legionella sp.* w ramach kontroli wewnętrznej. W pierwszej kontroli odnotowano przekroczenia wartości parametrycznej w czterech punktach. Po przeprowadzonych działaniach naprawczych ponowny pobór nie wykazał przekroczeń wartości parametru liczby *Legionella sp.*

3. Rezerwowym źródłem zaopatrywania obiektu jest wodociąg sieciowy Wolica w gminie Godziesze Wielkie. W analizowanym roku 2023 roku jakość wody w wodociągu nie odbiegała od wartości parametrycznych określonych w załącznikach 1-3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).
4. Do dnia 28 maja 2023 r. oraz w okresie 18.11.2023 r. do 18.12.2023 r. obiekt był zaopatrywany przez wodociąg sieciowy Wolica. W pierwszym przypadku wykonano modernizację Stacji Uzdatniania Wody mającą na celu usprawnienia działania filtrów. Druga przerwa była spowodowana koniecznością wymiany pompy.

Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie

1. Oddział Psychiatryczny Ogólny oraz Oddział Leczenia Zespołów Abstynencyjnych Szpitala w Sokołowie zaopatrywany jest w wodę z własnego ujęcia.
2. Jakość wody pod względem fizyko-chemicznym oraz pod względem bakteriologicznym oraz wody ciepłej w kierunku *Legionella sp.* odpowiadała wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Badania były prowadzone w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej. W ramach kontroli wewnętrznej przeprowadzono pobór i badania próbek wody ciepłej w kierunku *Legionella sp.*
3. Ujęcie awaryjne dla Szpitala w Sokołowie stanowi wodociąg publiczny w Koźminku. Woda w budynkach szpitala jest badana cyklicznie w ramach państwowego monitoringu jakości wody i w ramach kontroli wewnętrznej.
4. W 2023 roku jakość wodociągu publicznego w Koźminku odpowiadała wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.
5. W 2023 roku nie odnotowano przerw w dostawie wody. Nie prowadzono również modernizacji.

Niepubliczny Zakład Medycyny Paliatywnej ul. Karłowicza 4 , 62-800 Kalisz - Hospicjum

Stacjonarne w Rożdżalach.

1. Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę jest wodociąg sieciowy w miejscowości Tłokinia Wielka, który znajduje się pod nadzorem Inspekcji Sanitarnej.
2. W 2023 roku jakość wody pod względem fizyko-chemicznym jak również bakteriologicznym odpowiadała wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia

2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Na obiekcie pobrano próbki w ramach monitoringu wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. W 2023 roku nie wykonano badań wody ciepłej w kierunku *Legionella sp.*

3. Obiekt nie posiada rezerwowego zaopatrzenia w wodę.
4. W 2023 roku nie odnotowano przerw w dostawie wody. Nie prowadzono również modernizacji.

4.2.4. Odprowadzanie ścieków

Wojewódzki Specjalistyczny ZZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy

Ścieki ze wszystkich oddziałów Szpitala przechodzą przez oczyszczalnię ścieków i są odprowadzane do kanalizacji gminnej.

Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie-

Oddział w miejscowości Sokołówka oraz Oddział w miejscowości Murowaniec

Ścieki pochodzące ze szpitala w Sokołowie nie podlegają dezynfekcji, poprzez przepompownię ścieków są odprowadzane na oczyszczalnię w Koźminku.

Niepubliczny Zakład Medycyny Paliatywnej Hospicjum Stacjonarne w Rożdżalach, Rożdżały 21, 62-860 Opatówek

Ścieki komunalne z budynku hospicjum odprowadzane są do własnej, biologicznej oczyszczalni ścieków, działającej w oparciu o metodę osadu czynnego. Oczyszczone ścieki nie podlegają dezynfekcji i odprowadzane są bezpośrednio do gruntu. Nadmiar osadu jest odbierany okresowo przez przedsiębiorstwo asenizacyjne, co potwierdzają faktury za wykonaną usługę.

4.2.5. Dezynfekcja

W roku sprawozdawczym nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących procedur dezynfekcyjnych.

4.2.6. Stacja przygotowania łóżek

W Wojewódzkim Specjalistycznym ZZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy oddano do użytku centralną dezynfektornię - stację przygotowania łóżek od kwietnia 2018 roku. Podzielona jest na strefę czystą i brudną. Pomiędzy tymi strefami znajduje się przelotowa automatyczna komora dezynfekcyjna GED posiadająca próżniowe komory ciśnieniowe. Urządzenie wyposażone jest w programy dezynfekcji sprzętu. Zakres temperatur od 75°C do 105°C. Czas dezynfekcji od 1 min do 20 min, czas osuszania 5 min. Dezynfekcji podlegają: łóżka, materace, poduszki, koce.

4.2.7. Sterylizacja

Szpital w Wolicy nie posiada w swojej strukturze centralnej sterylizatorni, dysponuje tylko podręczną sterylizatornią. Stosowaną metodą sterylizacji w placówce jest autoklawowanie. Do sterylizacji sprzętu w szpitalu (w większości akcesoria wykorzystywane do bronchoskopii, drenażu jamy opłucnej) są używane 2 sterylizatory: AZTECA-AC-470, AZTECA-AC-470, rok produkcji 2015. Laboratorium mikrobiologiczne wyposażone jest w 2 urządzenia sterylizujące: AZTECA-AC-470, AZTECA-AC-470, rok produkcji 2015. Szpital posiada także umowę na usługi sterylizacyjne sprzętu termolabilnego z Wojewódzkim Szpitalem Zespolonym im. Ludwika Perzyny w Kaliszu ul. Poznańska 79.

Szpital w Sokołowie posiada umowę na usługi sterylizacyjne z Wojewódzkim Szpitalem Zespolonym im. Ludwika Perzyny w Kaliszu przy ul. Poznańskiej 79. W Hospicjum stacjonarnym w Rożdżalach w roku sprawozdawczym stosowano wyłącznie sprzęt jednorazowego użytku. W świetle obowiązujących przepisów kierownicy podmiotów leczniczych zobligowani są do zapewnienia warunków skutecznej sterylizacji oraz prowadzenia dokumentacji procesów sterylizacji. Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej podczas prowadzonych kontroli aktualizują rejestr urządzeń sterylizujących, kontrolują dokumentację procesów sterylizacji oraz prawidłowość kontroli wewnętrznej procesu sterylizacji.

4.2.8. Gromadzenie i unieszkodliwianie odpadów

Odpady komunalne

Na stanowiskach pracy opracowane i wdrożone są procedury z zakresu prawidłowego postępowania z odpadami. Odpady komunalne zbierane są do worków foliowych, a następnie przechowywane w kontenerach i pojemnikach w wydzielonym miejscu (zadaszonym z betonową posadzką). Pojemniki są regularnie opróżniane i wywożone przez specjalistyczną firmę. W 2023 roku nie odnotowano nieprawidłowości w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.

Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej Sp. z o. o. w Sokołowie

Odpady gromadzone są w 5 kontenerach o pojemności 1100 cm³ (odpady zmieszane) oraz w 1 pojemniku o pojemności 1100 cm³ (odpady biodegradowalne), które odbierane raz w tygodniu. Ponadto znajduje się 1 pojemnik igło 2,5 m³ na frakcję suchą oraz 1 pojemnik igło 1,5 m³ na frakcję plastik – odbierane na zgłoszenie telefoniczne. Kontenery i pojemniki usytuowane są w wydzielonym miejscu pod wiatą, na utwardzonej powierzchni, utrzymywane są w należytym stanie sanitarno-techniczno-porządkowym. Dodatkowo gromadzone są: makulatura, odpady metali i szkła. Odpady komunalne odbierane są z budynku w Sokołowie przez firmę Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „PUK” z Kalisza, ul. Bażancia 1a.

Wojewódzki Specjalistyczny ZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy k/Kalisza

Prowadzona jest segregacja odpadów, odpady komunalne gromadzone w kontenerach utrzymanych w należytym stanie sanitarno-techniczno-porządkowym. Kontenery i pojemniki usytuowane są w wydzielonym miejscu na utwardzonym terenie. Dostępny jest jeden kontener SPW 1 o pojemności 10 m³ na odpady komunalne, jeden kontener KP-7 o pojemności 7 m³ na odpady makulatury tekturowej z prasą na papier. Dodatkowo w wydzielonych pojemnikach gromadzone jest szkło. Odpady komunalne odbierane są przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „PUK” z Kalisza, ul. Bażancia 1a.

Hospicjum Stacjonarne w Rożdżałach

Prowadzona jest segregacja odpadów, które gromadzone są w kontenerach i pojemnikach utrzymanych w odpowiednim stanie sanitarno-technicznym usytuowanych w wydzielonym miejscu, na utwardzonej powierzchni oraz odbierane przez Przedsiębiorstwo Oczyszczania Miasta „EKO” Sławomir Rudowicz i Jerzy Rudowicz Sp. z o. o. z Kalisza, ul. Łódzka 19.

Odpady medyczne i specjalne

Obydwa szpitale i hospicjum prowadzą ewidencję odpadów z podziałem na poszczególne grupy zgodnie z ustawą o odpadach i katalogiem odpadów. Odpady medyczne gromadzone i przechowywane są zgodnie z obowiązującymi procedurami i instrukcjami. Odbiorem i transportem odpadów medycznych do miejsca utylizacji zajmują się wyspecjalizowane firmy:

- Szpital w Wolicy posiada umowę z firmą transportową posiadającą stosowne zezwolenie na transport odpadów niebezpiecznych, która odwozi je do termicznego unieszkodliwienia w profesjonalnej spalarni w Zakładzie Utylizacji Odpadów w Koninie Sp. z o. o., ul. Sulańska 11,
- W szpitalu psychiatrycznym transportem zewnętrznym odpadów medycznych zajmuje się firma EKOMED Piotr Wojciechowski w Kaliszu, ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego 60,
- W hospicjum stacjonarnym w Rożdżałach obowiązuje umowa na odbiór, transport i utylizację odpadów medycznych z Przedsiębiorstwem Handlowo - Usługowym „EPAK” w Kaliszu ul. Górnośląska 77/50.

Zużyte świetlówki, odczynniki laboratoryjne, wywoływacze i utrwalacze oraz inne odpady zawierające rtęć są zbierane, a następnie odbierane przez uprawnione firmy. Uchybień dotyczących gospodarki odpadami nie stwierdzono.

4.2.9. Pralnictwo i gospodarka bielizną szpitalną

Postępowanie z bielizną szpitalną w placówkach określają opracowane procedury, które są wdrożone do stosowania w poszczególnych oddziałach.

Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej Sp. z o. o., Sokołówka 1, 62-840 Koźminek korzysta z usług MEDIX INWEST Sp. z o. o., ul. Majkowska 13a, 62-800 Kalisz.

Niepubliczny Zakład Medycyny Paliatywnej Hospicjum Stacjonarne w Rożdżalach korzysta z usług pralniczych Firmy Handlowo – Usługowej GRZELAK – Wojciech Grzelak ul. A. Poniatowskiego 7, 98 – 215 Goszczanów.

Wojewódzki Specjalistyczny ZZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy 113 k/Kalisza, 62-872 Godziesze obsługuje firma pralnicza HTS MEDIJ Sp. z o. o., 63-830 Pępowo, ul. Kobylińska 12 – wykonawca „Hollywood Textile Service” spółka z o. o z siedzibą w Pępowie, ul. Bojanowska nr 2 A, 09-200 Sierpc, Oddział w Pępowie – Medij.

Nie odnotowano nieprawidłowości w danym zakresie.

4.2.10. Żywienie pacjentów w szpitalach

Wojewódzki Szpital Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy k/Kalisza

Posiłki pacjentom przygotowywane przez firmę: Muzealna Romuald Bartosik ul. Borowskiego 2, 63-322 Gołuchów (pomieszczenia przygotowywania posiłków Kawiarnia i Stołówka Muzealna, ul. Łódzka 29, 62-800 Kalisz). Posiłki przywożone są w bemarkach, w termicznych opakowaniach przeznaczonych do transportu, które są bezpośrednio przekładane na wysterylizowane wózki i trafiają na oddział. Diety dostarczane są w jednorazowych zaspawanych pojemnikach, które są przechowywane w chłodziarce w rozdzielni, a następnie odgrzewane w mikrofali o ustalonych godzinach. Ilość dostarczanych posiłków jest ustalana z przedstawicielem szpitala tego samego dnia kiedy posiłki są do niego dostarczane. Osoba rozdzielająca posiłki posiada aktualne orzeczenie do celów sanitarno – epidemiologicznych o braku przeciwwskazań do pracy w kontakcie z żywnością zatrudnionego personelu oraz utrzymuje wysoki stopień czystości osobistej nosząc odpowiednie czyste okrycie wierzchnie. W ramach wdrożonych procedur GMP/GHP prowadzone są karty mycia i dezynfekcji: plan sprzątania i dezynfekcji pomieszczeń dystrybucji posiłków z kartami zapisów, rejestr kontroli sprzątania i pomiarów temperatury w chłodziarce do dystrybucji posiłków z kartami zapisów, harmonogram dekontaminacji zmywarki w pomieszczeniu dystrybucji posiłków z kartami zapisów. Odpady pokonsumpcyjne nieskażone są przetwarzane w maszynie do kompostowania odpadów spożywczych. W zbiorniku maszyny wykorzystywana jest technologia mikrobiologiczna do kompostowania odpadów organicznych i zmniejszania objętości w ciągu 24 godzin. Produktem końcowym jest prekompost, który jest utwardzany i stosowany jako polepszacz jakości gleby na terenie szpitala. Nieprawidłowości podczas kontroli nie stwierdzono.

Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie

Posiłki pacjentom, przygotowywane od surowca do gotowej potrawy. Przygotowywane są śniadania, obiady i kolacje. Posiłki serwowane są na naczyniach wielokrotnego użytku. Prowadzony jest jadłospis 10-dniowy. Diety ustalane są w programie „KS ASW Dietetyka”. W dniu kontroli przygotowywano posiłki dla 144 osób. Osoby pracujące w kuchni i przy rozdzielaniu posiłków posiadają aktualne orzeczenie do celów sanitarno – epidemiologicznych o braku przeciwwskazań do pracy w kontakcie z żywnością zatrudnionego personelu oraz utrzymują wysoki stopień czystości osobistej nosząc odpowiednie czyste okrycie wierzchnie. Produkty do przygotowywania posiłków dostarczane są na bieżąco przez zewnętrznych dostawców. Wdrożono procedury dobrej praktyki wytwarzania, dobrej praktyki higienicznej oraz procedury oparte na zasadach analizy zagrożeń. Procedury GMP/GHP, HACCP opracowane są prawidłowo i obejmują wszystkie zagrożenia związane z produkcją, zapisy są właściwe. Prowadzone są karty monitorowania temperatury w urządzeniach chłodniczych i zamrażalniczych, rozmrażania, obróbki termicznej, sterylizacji jaj oraz mycia i dezynfekcji pomieszczeń, powierzchni, urządzeń i sprzętu. Za zapisy odpowiedzialny jest kierownik kuchni.) Obiekt zabezpieczony jest przed dostępem szkodników (szczelne drzwi i okna), w dniu kontroli nie stwierdzono obecności szkodników oraz śladów ich bytności. Opracowano dokumentację techniczną zabezpieczenia obiektu przed szkodnikami obejmującą procedury i instrukcje opisujące sposób postępowania oraz monitorowania obecności szkodników w obiekcie. Na zewnątrz obiektu oraz w pomieszczeniach rozmieszczone są karmniki deratyzacyjne stanowiące barierę ochronną przeciw gryzoniom, które podlegają systematycznej kontroli w zakresie stwierdzenia aktywności gryzoni i podjęciu odpowiednich działań. Podczas kontroli nieprawidłowości nie stwierdzono.

Hospicjum Stacjonarne w Rozdźałach

Kontrolowany obiekt to zakład opieki paliatywnej – hospicjum, gdzie wydawane są posiłki pacjentom, przygotowywane w pomieszczeniach kuchennych Spółdzielni Socjalnej „Imbir” ul. Gajowa 60, 62-800 Kalisz (obiekt ten znajduje się pod nadzorem tutejszego organu). Posiłki są dostarczane przez firmę cateringową, w bemaarach, w termicznych opakowaniach przeznaczonych do transportu, które trafiają do pomieszczenia, w którym są bezpośrednio przekładane na wysterylizowane wózki i trafiają na oddział. Ilość dostarczanych posiłków jest ustalana z przedstawicielem szpitala tego samego dnia kiedy posiłki są do niego dostarczane (śniadanie, obiad, kolacja). Stwierdzono nieprawidłowości: brak odpowiednio opracowanych i wdrożonych procedur opartych na zasadach systemu HACCP oraz brak opracowanej dokumentacji technicznej zabezpieczenia obiektu przed szkodnikami, obejmującej procedury i instrukcje opisujące sposób postępowania oraz monitorowania obecności szkodników w obiekcie. Wydano decyzję nakazującą wykonanie obowiązków z terminem realizacji do dnia 31.01.2024 roku.

4.3. Zakłady Lecznictwa AmbulATORYJNEGO

W powiecie kaliskim w 2023 roku świadczeń w systemie ambulatoryjnym udzielało 31 podmiotów: przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, zakłady rehabilitacji leczniczej, medyczne laboratoria diagnostyczne. Skontrolowano 4 podmioty lecznicze tj. 4 ośrodki zdrowia co stanowi 12,9 %. W jednym przypadku (podmiot publiczny) stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczą:

- braku ciągłości powierzchni tapicerki kozetki lekarskiej w punkcie szczepień oraz tapicerki fotela stomatologicznego w gabinecie stomatologicznym,
- rozwarstwienia drewnianej płyty szafki na płyny dezynfekcyjne pod zlewem w gabinecie stomatologicznym,
- zardzewiałej poręczy metalowej uchwytu przy misce WC, w pomieszczeniu higieniczno – sanitarnym dla pacjentów niepełnosprawnych,
- złego stanu sanitarno – technicznego sufitów i ścian (zacieki na sufitach i ścianach) w gabinecie lekarskim oraz w pomieszczeniach sanitarno - higienicznych dla pacjentów i personelu.

Wydano decyzję merytoryczną nakazującą usunięcie nieprawidłowości z terminem realizacji do dnia 12.12.2023 r. i do dnia 31.10.2024 r. oraz decyzję rachunkową za przeprowadzone czynności kontrolne. Przeprowadzona kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie obowiązków decyzji z terminem realizacji do 12.12.2023 r.

4.3.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną

Nieprawidłowości nie odnotowano.

4.3.2 Postępowanie z odpadami medycznymi

Nieprawidłowości dotyczyły klasyfikowania odpadów medycznych nie niebezpiecznych o kodzie 18 01 04 jako odpadów zakaźnych o kodzie 18 01 03*. Przeprowadzono rozmowy informacyjno – edukacyjne zastosowania się do zasady właściwej klasyfikacji odpadów medycznych określonej w rozporządzeniu Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2020 poz. 10) tj. o kodzie 18 01 04 czyli odpadów medycznych innych niż niebezpieczne oraz na temat warunków wstępnego magazynowania tych odpadów wynikające z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (Dz. U. z 2017 r. poz. 1975).

4.3.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku

Nieprawidłowości nie odnotowano.

4.3.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych oraz w zakresie antyseptyki rąk personelu medycznego

Nieprawidłowości nie odnotowano.

4.3.5. Ocena procedur sterylizacyjnych

Uchybień nie stwierdzono.

4.4. Praktyki lekarskie

W 2023 roku w ewidencji PSSE w Kaliszu było 37 podmiotów leczniczych: indywidualna praktyka lekarska, indywidualna praktyka lekarzy dentystów, indywidualna specjalistyczna praktyka lekarska, indywidualna specjalistyczna praktyka lekarzy dentystów. W roku sprawozdawczym skontrolowano 3 praktyki lekarskie, w tym 3 indywidualne praktyki lekarzy dentystów, co stanowi 8,1%. W trakcie przeprowadzonych kontroli w ramach bieżącego stanu sanitarnego nie stwierdzono złego stanu sanitarno – technicznego obiektów.

4.4.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną

Uchybień nie odnotowano.

4.4.2. Postępowanie z odpadami medycznymi

W 1 przypadku stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły;

- braku widocznego pełnego oznakowania identyfikującego worki/pojemniki plastikowe z odpadami medycznymi w miejscu ich powstawania tj. braku numeru REGON wytwórcy odpadów medycznych, braku numeru księgi rejestrowej wytwórcy odpadów medycznych w rejestrze podmiotów wykonujących działalność leczniczą,
- nieaktualnej procedury postępowania z odpadami medycznymi.

W związku z nieprawidłowościami wydano decyzję rachunkową za wykonane czynności kontrolne. W danym roku sprawozdawczym nieprawidłowości usunięto w całości. Przeprowadzono rozmowy informacyjno – edukacyjne zastosowania się do zasady właściwej klasyfikacji odpadów medycznych określonej w rozporządzeniu Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2020 poz. 10) tj. o kodzie 18 01 04 czyli odpadów medycznych innych niż niebezpieczne oraz na temat warunków wstępnego magazynowania tych odpadów wynikające z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (Dz. U. z 2017 r. poz. 1975).

4.4.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku

Uchybień nie odnotowano.

4.4.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych i antyseptyki rąk

Uchybień nie odnotowano.

4.4.5. Ocena procedur sterylizacyjnych

Uchybień nie odnotowano.

4.5. Praktyki pielęgniarские

W 2023 roku w ewidencji ujętych było 16 obiektów indywidualnych i grupowych praktyk pielęgniarek i położnych oraz 2 obiekty higienistki szkolnej. W danym roku sprawozdawczym przeprowadzono 2 kontrole w Gabinetach Szkolnych Profilaktyki i Pomocy Przedlekarskiej. (1 Indywidualna Praktyka Pielęgniarska, 1 Higienistka Szkolna) co stanowi 11%. W 1 przypadku (Higienistka Szkolna) stwierdzono nieprawidłowości w zakresie postępowania z odpadami medycznymi:

- brak widocznego pełnego oznakowania identyfikującego worki/pojemniki plastikowe z odpadami medycznymi w miejscu ich powstawania tj. braku numeru REGON wytwórcy odpadów medycznych; braku numeru księgi rejestrowej wytwórcy odpadów medycznych w rejestrze podmiotów wykonujących działalność leczniczą,
- nieaktualnej procedury postępowania z odpadami medycznymi.

W związku z nieprawidłowościami wydano decyzję rachunkową za wykonane czynności kontrolne. W danym roku sprawozdawczym nieprawidłowości wykonano w całości.

4.6. Podsumowanie

1. W 2023 roku odsetek skontrolowanych podmiotów leczniczych ocenionych negatywnie wynosi 50 % i jest znacznie wyższy niż w roku 2022 (7,1%).
2. Podmioty lecznicze posiadały opracowane programy działań dostosowawczych. Programy obowiązywały do 31.12.2017 r. Niewykonane zadania w zakresie zapewnienia bezpiecznych warunków sanitarnych, w których udzielane są świadczenia medyczne ujęto w decyzji administracyjnej, wyznaczono terminy realizacji (Szpital w Wolicy).
3. Wszystkie kontrolowane podmioty za wyjątkiem 1 podmiotu leczniczego (Szpital Sokołówka) prowadziły na bieżąco raporty kontroli wewnętrznych w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych zgodnie z przepisami Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 maja 2010 roku w sprawie zakresu, sposobu i częstotliwości prowadzenia kontroli wewnętrznej w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych (Dz. U. Nr 100 poz. 646). Nieprawidłowość została usunięta.
4. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stosowania procedur: postępowania z brudną i czystą bielizną, w zakresie sprzątania pomieszczeń
W zakresie przestrzegania procedury z odpadami medycznymi w 2 podmiotach leczniczych

wykonujących praktyki zawodowe stwierdzono nieprawidłowości (brak pełnego oznakowania identyfikującego worki/pojemniki z odpadami medycznymi, nieaktualna procedura postępowania z odpadami medycznymi).

Za wyjątkiem 2 obiektów kontrolowane podmioty lecznicze posiadały opracowane, aktualne procedury higieniczne, w tym procedury/ instrukcje zasad działania w trakcie trwania pandemii koronawirusa SARS-CoV-2 na terenie danego podmiotu leczniczego.

5. Ponadto w trakcie kontroli kompleksowej przeprowadzono kontrolę stanu sanitarno – technicznego 1 pojazdu do transportu chorych (szpital Wolica). Nieprawidłowości stanu sanitarno – technicznego nie stwierdzono.
6. Wszystkie placówki posiadają opracowane i wdrożone procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami.
7. Przeprowadzano rozmowy informacyjno – edukacyjne z kierownikami kontrolowanych podmiotów leczniczych na temat zastosowania się do zasady właściwej klasyfikacji odpadów oraz warunków wstępnego magazynowania tych odpadów.
8. W związku z obowiązkiem określonym w § 3 ust. 1 i ust. 2 i § 4 ust. 5 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294), dotyczącym badania wody ciepłej w budynkach użyteczności publicznej w celu wykrywania bakterii *Legionella* sp. oraz przeprowadzania badań w kierunku ich wykrywania z częstotliwością określoną w ww. rozporządzeniu Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu zwracał uwagę na konieczność dokonania przeglądu całej instalacji ciepłej wody. Ma to na celu zapewnienie: stałego obiegu wody, uzyskania w punktach czerpalnych temperatury wody nie niższej niż 55°C i nie wyższej niż 60°C, możliwości przeprowadzania jej okresowej dezynfekcji termicznej przy temperaturze wody nie niższej niż 70°C. Powyższe wynika z § 120, ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2022 r. poz. 1225).
9. Od 1 stycznia 2019 roku weszło w życie rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z dnia 17 maja 2017r. w sprawie rtęci (art. 10 ust.4) nakładające obowiązek wyposażenia w separatory amalgamatu tych gabinetów stomatologicznych, w których stosowany jest amalgamat stomatologiczny lub w których usuwane są wypełnienia z amalgamatu stomatologicznego lub zęby zawierające takie wypełnienia. Obowiązek ten wskazuje, że lekarze dentyści nie mogą uwalniać - bezpośrednio lub pośrednio - takich odpadów amalgamatu do środowiska. Do protokołów kontroli gabinetów stomatologicznych dołączano oświadczenia o niewykonywaniu usług z użyciem amalgamatu stomatologicznego.

10. Podczas kontroli gabinetów stomatologicznych wypełniano kwestionariusze dotyczące informacji o źródłach promieniowania rentgenowskiego, z których sporządzono sprawozdania półroczne i roczne do Oddziału Higieny Radiacyjnej Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

V WARUNKI SANITARNO - HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY

5.1. Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego

5.1.1. Struktura zatrudnienia

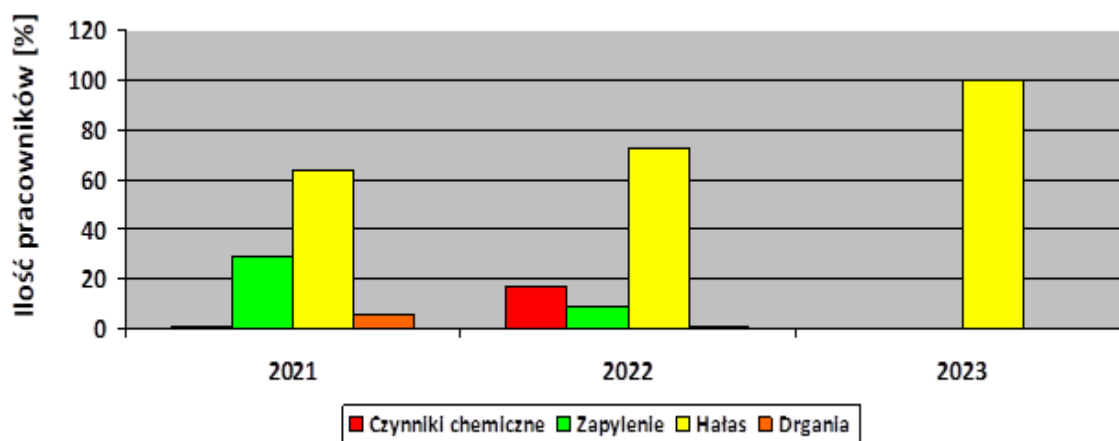
W roku 2023 w ewidencji PSSE w powiecie kaliskim zarejestrowanych było 250 zakładów, które zatrudniały ogółem 4938 pracowników. Przeważały zakłady małe do 100 zatrudnionych – 244 takich podmiotów, co stanowi 97,6 % ogółu wszystkich zakładów w ewidencji.

5.1.2. Narażenie na czynniki szkodliwe dla zdrowia

W roku sprawozdawczym w 6 zakładach znajdujących się na terenie powiatu kaliskiego stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń - NDS oraz najwyższych dopuszczalnych natężeń - NDN. W ponadnormatywnych stężeniach i natężeniach czynników szkodliwych w skontrolowanych podmiotach pracowało 140 osób.

Tabela 17. Liczba pracowników pracujących w przekroczeniach NDS/NDN czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy w latach 2021– 2023

Rodzaj czynników szkodliwych	Rok	Pracownicy pracujący w przekroczeniach NDS		Pracownicy pracujący w przekroczeniach NDN	
		liczba	%	liczba	%
Czynniki chemiczne	2021	4	1		
	2022	71	17		
	2023	0	0		
Zapylenie	2021	97	29		
	2022	37	9		
	2023	0	0		
Hałas	2021			217	64
	2022			308	73
	2023			140	100
Drgania	2021			22	6
	2022			2	1
	2023			0	0

Wykres 1. Procentowa ilość osób zatrudnionych w przekroczeniach NDS i NDN w latach 2021– 2023

Jak wynika z tabeli i wykresu od lat osoby pracujące w warunkach przekroczeń wartości NDS i NDN w skontrolowanych zakładach to pracownicy narażeni na działanie natężenia hałasu powyżej obowiązujących norm.

5.1.3. Kontrole w ramach nadzoru

W 2023 roku kontrolowane były zakłady, w których występowały istotne czynniki szkodliwe dla zdrowia zatrudnionych pracowników, tj. hałas, zapylenie, drgania mechaniczne i czynniki chemiczne. W roku sprawozdawczym w powiecie kaliskim w zakresie higieniczno – zdrowotnych warunków pracy skontrolowano 22 zakłady pracy zwracając szczególną uwagę na zagrożenia związane z zawodowym narażeniem pracowników na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia i zastosowanie przez pracodawców organizacyjno – technicznych środków zapobiegawczych przed negatywnymi skutkami narażenia zawodowego. Przedmiotem kontroli był również stan sanitarny zakładu pracy i zaplecza socjalnego, oraz realizacja zarządzeń wydanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną i Państwową Inspekcję Pracy. Natomiast w zakresie wprowadzania do obrotu substancji i mieszanin chemicznych kontrolą objęto przede wszystkim oznakowanie tych produktów wskazujące na rodzaj zagrożenia dla zdrowia ludzi związane z ich bezpiecznym stosowaniem. W wyniku podjętych czynności kontrolnych i stwierdzonymi w ich toku nieprawidłowościami wydano ogółem 2 decyzje administracyjne. Jedna decyzja dotyczyła braku aktualnych pomiarów czynnika o działaniu rakotwórczym lub mutagennym występującego na stanowiskach pracy w postaci pyłu drewna, braku aktualnych pomiarów hałasu na stanowiskach pracy oraz zobowiązania pracodawcy do opracowania rejestru czynników szkodliwych występujących na stanowiskach pracy, sporządzenia kart badań i pomiarów czynników szkodliwych występujących w środowisku pracy, opracowania rejestru prac w narażeniu na działanie szkodliwych czynników biologicznych z 3 grupy zagrożenia a także pracowników wykonujących te prace. Druga

decyzja dotyczyła braku rejestru prac, których wykonanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z czynnikiem rakotwórczym i braku rejestru pracowników wykonujących te prace.

W celu poprawy stanu bezpieczeństwa pracy pracodawcy zapewnili swoim pracownikom środki ochrony osobistej – rękawice, fartuchy ochronne, maski, gogle, nauszники i wkładki przeciwhałasowe a także systemy ochrony zbiorowej, takie jak: wentylacja mechaniczna - stanowiskowa i ogólna. Równocześnie w zakładach pracy wprowadzano hermetyzację procesów produkcyjnych, modernizację oraz sukcesywną wymianę maszyn i urządzeń w celu zmniejszenia emisji hałasu oraz substancji szkodliwych do środowiska pracy.

5.1.4. Czynniki rakotwórcze i mutagenne w środowisku pracy

W wyniku kontroli przeprowadzonych w roku sprawozdawczym w ramach nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi stwierdzono, że w kontakcie z nimi, w powiecie kaliskim zatrudnionych było 111 osób, w tym 13 kobiet. Zmiany w wykazie czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym wprowadzone w 2021r. zaliczające prace związane z narażeniem na pył drewna jako proces technologiczny, w którym dochodzi do uwalniania czynnika rakotwórczego były przyczyną zmian, których pracodawcy musieli dokonać w ocenie ryzyka zawodowego pracowników zatrudnionych w tartakach, stolarstwie czy przy produkcji mebli lub pianin i fortepianów.

5.1.5. Nadzór nad zakładami ochrony zdrowia stosującymi cytostatyki

W ewidencji PSSE w Kaliszu zarejestrowany jest 1 podmiot leczniczy stosujący cytostatyki. W roku sprawozdawczym w tym podmiocie przeprowadzono kontrolę m.in. w zakresie stosowania leków cytostatycznych. W pomieszczeniu, w którym przygotowywane były leki cytostatyczne, zainstalowano łóżę laminarną, w której filtry wymieniane były zgodnie z zaleceniami producenta. Pracownicy odpowiedzialni za przygotowanie i podanie leków cytostatycznych są odpowiednio przeszkoleni z zakresu odpowiednich procedur i instrukcji postępowania. W 2023 roku w kontakcie z lekami cytostatycznymi w podmiocie skontrolowanym zatrudnionych było 51 pracowników.

5.1.6. Czynniki biologiczne w środowisku pracy

W 2023 roku na terenie powiatu kaliskiego przeprowadzono 8 kontroli w zakresie zawodowego narażenia pracowników na szkodliwe czynniki biologiczne:

- w zakładach, w których istnieje potencjalne zagrożenie czynnikami biologicznymi (zakłady przetwórstwa mięsnego, gospodarstwa rolno-ogrodnicze, zakłady produkcji drobiu, zakłady produkcji spożywczej, podmioty lecznicze, w których występują czynniki biologiczne należące do 2 i 3 grupy zagrożenia: m.in. wirusy HBV, HCV, HIV i SARS-CoV-2.

- w gospodarstwach rolnych zajmujących się produkcją roślinną, w których pracownicy narażeni są m.in. na laseczkę tęcza, alergizujące promieniowce występujące w glebie oraz alergizujące grzyby rozwijające się na roślinach.

Ogółem ekspozowanych na działanie czynników biologicznych było 299 pracowników, w tym 117 kobiet zatrudnionych w narażeniu na szkodliwe czynniki biologiczne z 2 i 3 grupy zagrożenia. 73 pracowników było zatrudnionych w narażeniu na działanie szkodliwych czynników biologicznych tylko z 2 grupy zagrożenia. Dane te zostały ustalone w oparciu o informacje zawarte w ocenach ryzyka zawodowego przeprowadzonych na stanowiskach pracy. W żadnym zakładzie nie zostały przeprowadzone pomiary środowiskowe uwzględniające parametry jakościowe i ilościowe szkodliwych czynników biologicznych.

5.1.7. Nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi

W roku sprawozdawczym 2023 w ramach nadzoru nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi, prekursorami, produktami biobójczymi oraz stosowania środków ochrony roślin, przeprowadzono na terenie powiatu kaliskiego 34 kontrole. Nadzorem objęto podmioty wprowadzające do obrotu substancje i mieszaniny niebezpieczne, a także produkty kosmetyczne, takie jak sklepy i hurtownie oraz producentów i dystrybutorów substancji i mieszanin chemicznych, produktów biobójczych oraz dystrybutorów środków ochrony roślin.

Podczas przeprowadzonych kontroli zwracano uwagę na przestrzeganie przepisów ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach oraz aktów wykonawczych. Egzekwowano obowiązek posiadania aktualnych spisów tych substancji i ich mieszanin, kart charakterystyki oraz opakowań zabezpieczających przed ich szkodliwym działaniem, pożarem lub wybuchem odpowiednio oznakowanych. Ponadto, szczególną uwagę zwracano na stosowanie środków zapewniających pracownikom ochronę ich zdrowia i życia przy stosowaniu niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin. Sprawdzono warunki magazynowania substancji i mieszanin chemicznych. Podczas kontroli przypominano przedsiębiorcom o obowiązkach wynikających z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1907/2006 z dnia 18 grudnia 2006r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH).

W czasie kontroli producentów i dystrybutorów substancji i mieszanin chemicznych szczególną uwagę zwracano na etykiety wprowadzanych do obrotu substancji i mieszanin niebezpiecznych oraz na treść kart charakterystyki w związku z wymaganiami wynikającymi z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin (CLP) oraz rozporządzenia Komisji (UE) Nr 453/2010 z dnia 20 maja 2010r. zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 z dnia 18 grudnia 2006r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH).

Na terenie powiatu kaliskiego w roku sprawozdawczym zarejestrowanych było 2 producentów mieszanin niebezpiecznych, 2 producentów produktów biobójczych oraz 1 producent detergentów. W ramach nadzoru nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi, prekursorami, produktami biobójczymi oraz w zakresie produkcji i stosowania środków ochrony roślin w 2023 roku, przeprowadzono w powiecie kaliskim łącznie 34 kontroli, z czego 14 kontroli dotyczyło realizacji wymogów w zakresie wprowadzania do obrotu niebezpiecznych mieszanin chemicznych i 15 kontroli wprowadzania do obrotu produktów biobójczych. Pozostałe czynności kontrolne podjęto w zakresie prawidłowego stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin w tym produktów biobójczych. W 2023 roku znacząco wzrosła ilość kontroli przeprowadzonych w ramach nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu produktów biobójczych. W trakcie prowadzenia czynności kontrolnych edukowano przedsiębiorców oraz osób zatrudnionych głównie na stanowisku sprzedawcy, na temat poprawności oznakowania w języku polskim oferowanych do sprzedaży produktów biobójczych oraz umieszczenia na oznakowaniu opakowania wymaganego przepisami prawa numeru pozwolenia lub zezwolenia na handel równoległy albo pozwolenia na obrót produktem biobójczym.

5.1.8. Nadzór nad produktami kosmetycznymi

W 2023 roku kontynuowano nadzór nad wytwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów kosmetycznych. W wykazie prowadzonym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu zarejestrowane były 3 podmioty wytwarzające i wprowadzające do obrotu produkty kosmetyczne, prowadzące działalność na terenie powiatu kaliskiego. W roku sprawozdawczym przeprowadzono 4 kontrole. 2 kontrole dotyczyły oceny procesu wytwarzania produktów kosmetycznych zgodnie z procedurą GMP według normy EN ISO 22716:2007 oraz 2 kontrole oceny oznakowania wprowadzanych do obrotu produktów kosmetycznych. W roku 2023 pobrano również 2 próby produktów kosmetycznych do badań mikrobiologicznych.

5.2. Choroby zawodowe

W roku 2023 wydano 5 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 2 decyzje o braku podstaw do jej uznania. W 2023 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu wydał 2 decyzje o umorzeniu postępowania w sprawie zgłoszenia podejrzenia choroby zawodowej na wniosek strony, na której żądanie zostało wszczęte postępowanie.

Tab. 18. Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w Kaliszu w latach 2021-2023

Rodzaj stwierdzonych chorób zawodowych	Rok	Liczba przypadków
Choroby zakaźne i pasożytnicze albo ich następstwa w tym COVID-19	2021	9
	2022	28
	2023	5
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat	2021	2
	2022	1
	2023	0

5.3. Podsumowanie

1. Liczba obiektów w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Kaliszu w roku 2023 roku wzrosła o 28 podmiotów.
2. Duże zmiany w rejestracji podmiotów gospodarczych (likwidacja, powstawanie nowych) i zmiany w procesach technologicznych utrudniają ocenę narażenia pracowników na czynniki szkodliwe.
3. Liczba stwierdzonych chorób zawodowych zmalała o 23 w stosunku do roku 2022. Powodem tego może być zniesienie w lipcu 2023 roku stanu epidemii, co skutkuje zmniejszeniem zgłoszeń podejrzenia choroby zawodowej u pracowników medycznych zatrudnionych w placówkach na terenie powiatu kaliskiego.
4. W roku sprawozdawczym kontynuowano nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi, prekursorami, produktami biobójczymi i środkami ochrony roślin. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że pracodawcy stosujący chemikalia w coraz większym stopniu przestrzegają obowiązujące przepisy prawne. Wzmógł się zakres kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych skutkowało wydaniem 3 decyzji administracyjnych dotyczących zaprzestania udostępniania na rynku produktów biobójczych ze względu na brak oznakowania w języku polskim oraz brak pozwolenia na obrót produktem biobójczym oraz 1 decyzji administracyjnej w przedmiocie wstrzymania wprowadzania do obrotu produktu biobójczego z uwagi na brak pozwolenia na obrót tym produktem.

5. W roku sprawozdawczym kontynuowano nadzór nad zakładami, w których występują szkodliwe czynniki biologiczne dla zdrowia w środowisku pracy. Pracodawcy sporządzili ocenę ryzyka zawodowego uwzględniającego czynniki biologiczne. Ogółem ekspozowanych na działanie czynników biologicznych z 2 i 3 grupy zagrożenia było 299 pracowników, odnotowano nieznaczny spadek liczby osób narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych w porównaniu z rokiem 2022.
6. W 2023 roku prowadzono nadzór nad podmiotami, w których występuje narażenie pracowników na działanie czynników rakotwórczych i mutagennych. W porównaniu z rokiem poprzednim nie zmieniła się liczba pracowników pracujących w kontakcie z czynnikiem rakotwórczym lub mutagennym.

VI. WARUNKI SANITARNE W SZKOŁACH I INNYCH PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH

6.1. Nadzór nad placówkami oświatowo - wychowawczymi

W roku 2023 w ewidencji PSSE w Kaliszu zostało zarejestrowanych ogółem 111 placówek zlokalizowanych na terenie powiatu kaliskiego, w tym: placówek systemu oświaty, placówek przeznaczonych na pobyt dzieci do lat 3 oraz placówek letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży zlokalizowanych na terenie powiatu kaliskiego (86 placówek stałych, 25 placówek sezonowych). Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży skontrolowała 40 placówek, w tym 32 placówki stałe i 8 placówek sezonowych.

Tab. 19. Nadzór nad placówkami oświatowo-wychowawczymi w 2023 roku.

Rodzaj placówki	Liczba placówek skontrolowanych	Liczba dzieci i młodzieży	Liczba przeprowadzonych kontroli
Żłobek	6	134	6
Przedszkola i punkty przedszkolne	8	1086	9
Szkoły podstawowe	12	2204	23
Zespoły szkół	5	1491	17
Placówki letniego i zimowego wypoczynku (turnusy)	8	174	8
Inne (ośrodki wychowawcze, poradnie itp.)	1	14	1
RAZEM	40	5103	64

6.2. Funkcjonalność i stan techniczny budynków

Na terenie powiatu kaliskiego wszystkie ww. placówki oświatowo-wychowawcze oraz żłobki znajdują się w budynkach przystosowanych na pobyt dzieci i młodzieży. Na ogólną liczbę 40 placówek skontrolowanych w 6 (15,%) stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wymagań sanitarno-technicznych. Uchybienia dotyczą: zniszczonego parkietu w salach zajęć dla dzieci, pokojach wychowanków (starta powierzchnia lakieru, szczeliny); braku osłon na grzejnikach centralnego ogrzewania w salach zajęć dla dzieci; niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego ścian/sufitu w pomieszczeniach sanitarnych (brudne, łuszczące się powłoki malarskie, ubytki tynku ściennego, zacieki); zniszczonej stolarki drzwiowej w pokoju wychowanków, w pomieszczeniu sanitarnym dla dziewcząt w świetlicy; niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego ścian/sufitów: w sali gimnastycznej, w korytarzu szkolnym (liczne zacieki, zawilgocenie, odpryski tynku, łuszczenie się powłok malarskich, zmurszenie tynku, brudne ściany/sufity), w szatni dla dzieci z oddziału „O” (zawilgocenie ściany, łuszczenie się powłok malarskich); zniszczonego parkietu w sali rekreacyjno-zastępczej (ruchome klepki parkietowe, starta powierzchnia lakieru), itp. W 2023 roku tutejszy organ wydał 9 decyzji administracyjnych w celu usunięcia nieprawidłowości w zakresie sanitarno-technicznym, w tym 3 prolongaty.

6.3. Wodociągi i kanalizacja

Na terenie powiatu kaliskiego wszystkie ww. placówki są zwodociągowane i skanalizowane. Nie odnotowano ponadnormatywnej liczby uczniów w przeliczeniu na urządzenia sanitarne.

6.4. Sale gimnastyczne

W ramach nadzoru sanitarnego oceniono warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w 17 szkołach. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że 6 szkół posiada sale rekreacyjno-zastępczą oraz boisko szkolne, 10 szkół posiada zespoły sportowe z boiskiem szkolnym, 1 szkoła posiada tylko boisko. W 2023 roku tutejszy organ wydał 2 decyzje na poprawę warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego.

6.5. Meble szkolne

Prawidłowe dostosowanie mebli szkolnych do wzrostu dzieci i młodzieży ma istotny i zasadniczy wpływ na ich postawę i zdrowie. Właściwy dobór stanowiska pracy zapewnia nie tylko komfort przy pisaniu, czytaniu lecz także zapobiega powstawaniu wad postawy.

Ocenę dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii przeprowadzono w 7 placówkach (32 oddziałach). W sumie oceniono 910 stanowisk pracy uczniów/przedszkolaków. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

6.6. Rozkłady zajęć szkolnych

W 2023 roku nie prowadzono oceny rozkładu zajęć lekcyjnych pod kątem higieny pracy ucznia.

6.7. Dożywianie w szkołach

W 2023 roku w skontrolowanych szkołach na terenie powiatu kaliskiego 309 uczniów korzystało z posiłków finansowanych przez GOPS.

Rodzaj serwowanych posiłków w kontrolowanych placówkach przedstawia tabela 20

Tab. 20. Liczba i % dzieci korzystających z posiłków w roku 2023

Rodzaj posiłku	Liczba dzieci korzystających z posiłków		% ogólnej liczby dzieci w skontrolowanych placówkach	
	2023	2022	2023	2022
pełne obiady	778	581	21	11
ciepłe posiłki jednodaniowe	227	200	6	4
napój (herbata)	0	0	0	0
Ogółem	1005	781	27	15

6.8. Opieka medyczna

W 2023 roku skontrolowano 9 gabinetów profilaktycznej opieki zdrowotnej, które funkcjonują w szkołach. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wymagań higieniczno-sanitarnych.

6.9. Nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi

W 2023 roku oceniono realizację wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych w 8 szkołach. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono przeterminowane substancje chemiczne w jednej szkole. W celu usunięcia nieprawidłowości wydano stosowne zalecenia - przeterminowane substancje chemiczne zostały przekazane do utylizacji w wyznaczonym terminie. W pozostałych placówkach nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

6.10. Wypoczynek dzieci i młodzieży

W 2023 roku pracownicy Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży przeprowadzili 8 kontroli pod kątem zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków uczestnikom wypoczynku zorganizowanego na

terenie powiatu kaliskiego. W wyniku przeprowadzonej kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych. Nie odnotowano wypadków, zachorowań ani zatruc pokarmowych.

6.11. Podsumowanie

1. W 2023 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu wydał 6 decyzji administracyjnych na poprawę warunków sanitarno-technicznych w placówkach oświatowo-wychowawczych.
2. Placówki systemu oświaty oraz placówki przeznaczone na pobyt dzieci do lat 3 zlokalizowane na terenie powiatu kaliskiego są podłączone do sieci wodociągów publicznych i są skanalizowane. Uczniowie/dzieci mają zapewniony dostęp do ciepłej bieżącej wody przy umywalkach w pomieszczeniach sanitarnych. W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono ponadnormatywnej liczby uczniów w przeliczeniu na urządzenia sanitarne.
3. Meble na stanowiskach pracy ucznia/przedszkolaka są dostosowane do zasad ergonomii.
4. W roku sprawozdawczym skontrolowano 8 placówek letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży zlokalizowanych na terenie powiatu kaliskiego. Uczestnikom wypoczynku zapewniono właściwe warunki sanitarno-higieniczne. Nie odnotowano zatruc, zachorowań, wypadków.

VII. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA

7.1. Zakres nadzoru sanitarnego

Na terenie powiatu kaliskiego według prowadzonej ewidencji obiektów w roku 2023 znajdowało się ogółem 1992 zakładów żywnościowo-żywnieniowych, w tym:

- 469 obiektów produkcji żywności,
- 1352 obiektów obrotu żywnością,
- 92 obiektów żywienia zbiorowego typu otwartego,
- 79 zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego.

W 2023 roku przeprowadzono 398 kontroli granicznych towarów importowanych oraz eksportowanych, podczas których wydano świadectwa kontroli granicznej. Dokonano 25 oględzin importowanego towaru, głównie warzyw świeżych. Ze względu na brak zgłoszonych przez podmioty miejsc składowania do Głównego Inspektora Sanitarnego, wszystkie oględziny odbyły się na terenie składu celnego.

7.2. Stan sanitarny obiektów w 2023 roku

W 2023 roku przeprowadzono 347 kontroli i rekontroli sanitarnych w obiektach nadzorowanych. Zgodnie z planem wykonano 266 kontroli a dodatkowo wykonano 81 kontroli związanych z interwencjami i zatwierdzeniami nowych obiektów. Wzorem lat poprzednich pracownicy Sekcji Higieny Żywności i Żywienia prowadzili wzmożony nadzór sanitarny obiektów produkcji i obrotu żywności, a zwłaszcza obiektów żywienia zbiorowego, poprzez przeprowadzanie kontroli sanitarnych w dni wolne od pracy w okresie wakacyjnym. W weekendy w okresie letnim przeprowadzono 43 kontrole.

W 2023 roku skontrolowane obiekty wykazały nieprawidłowości pod względem stanu sanitarno-higienicznego. Jeden obiekt działał bez zatwierdzenia przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu. Wobec podmiotu odpowiedzialnego za prowadzenie działalności został wystosowany wniosek o ukaranie do Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

7.3. Najczęściej stwierdzane uchybienia w poszczególnych grupach obiektów

Przeprowadzone kontrole na terenie powiatu kaliskiego wykazały nieprawidłowości pod względem stanu sanitarno-higienicznego. Najczęściej nieprawidłowości te dotyczyły stanu technicznego pomieszczeń, głównie kwaszarni.

7.4. Stan sanitarny środków transportu żywności

W 2023 roku organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Kaliszu skontrolowały 65 środków transportu żywności – na wniosek o zatwierdzenie i wpis do rejestru. Wszystkie środki transportu spełniały wymagania sanitarno-techniczne umożliwiające zachowanie odpowiedniej jakości przewożonych artykułów spożywczych.

Zakłady produkujące żywność posiadały na ogół własne środki transportu, pozytywnie zaopiniowane przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Większość obiektów obrotu żywnością dysponowała prawidłowymi środkami transportu, dobrymi technicznie i przeznaczonymi wyłącznie do przewozu artykułów spożywczych. Niektóre zakłady korzystały z usług specjalistycznych firm transportowych.

7.5. Jakość zdrowotna środków spożywczych

Na terenie powiatu kaliskiego pobrano 24 próbki żywności, w kierunku oznaczeń mikrobiologicznych, zawartości substancji dodatkowych, mikotoksyn, metali, pestycydów, pozostałych analitów i parametrów.

Wszystkie próbki spełniały określone wymagania.

7.6. Ocena spraw załatwianych w systemie RASFF

Sekcja Higieny Żywności i Żywnienia przeprowadza kontrole w ramach funkcjonowania systemu RASFF (System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Pasz), który służy do wymiany informacji pomiędzy organami urzędowej kontroli w Europie będącymi członkami tego systemu. Do systemu wprowadzane są informacje o żywności, paszach i materiałach do kontaktu z żywnością, potencjalnie niebezpiecznych dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska i działaniach następczych w wyniku zidentyfikowania takich produktów.

W 2023 roku odnotowano 6 przypadków powiadomień alarmowych dotyczących produktów wytworzonych lub dystrybuowanych na terenie powiatu kaliskiego:

- powiadomienie w sprawie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu (NDP) zawartości benzo(a)pirenu w Proszku kakaowym alkalizowanym 10-12%;
- powiadomienie w sprawie przekroczenia dopuszczalnego poziomu pozostałości cyjanowodoru w produkcie pn. „Bitter apricot kernels whole”;
- powiadomienie informacyjne w celu zwrócenia uwagi w sprawie wykrycia obecności Salmonella Enteritidis w produkcie pn. Tuszki kurczaka chłodzone;
- powiadomienie informacyjne w celu zwrócenia uwagi w sprawie stwierdzenia benzo(a)pirenu na poziomie $11,7 \pm 2,3 \mu\text{g/kg}$ oraz sumy 4-WWA na poziomie $77,9 \pm 15,6 \mu\text{g/kg}$ w produkcie pn. Guarana proszek mielone nasiona;
- powiadomienie o niezgodności w sprawie stwierdzenia chlorfenapyru (0,064 mg/kg) oraz pirymifosu metylowego (0,022 mg/kg) na poziomie przekraczającym NDP w pomidorach;
- powiadomienie informacyjne w celu zwrócenia uwagi w sprawie wykrycia linuronu w produkcie pn. Parsnips (pasternak zwyczajny),.

Na podstawie oceny ryzyka podejmowano działania zapewniające wyeliminowanie zagrożenia oraz monitorowano wycofywanie produktów z rynku, podejmowano również działania wyjaśniające i działania zaradcze, stosownie do stanu faktycznego.

7.7. Ocena sposobu żywienia

W 2023 roku w powiecie kaliskim nie dokonano kontroli obiektów oświatowych.

7.8. Podsumowanie

1. Stan sanitarno-higieniczny obiektów żywności i żywienia nadzorowanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Kaliszu w 2023 roku utrzymany był na dość wysokim poziomie.
2. Przedsiębiorcy wdrożyli system jakości HACCP, Dobrą Praktykę Produkcyjną (GMP) i Dobrą Praktykę Higieniczną (GHP) oraz prowadzili zapiski zgodne z procedurami.

VIII. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

Działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia podejmowane w 2023 roku przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu wynikały przede wszystkim z potrzeb zdrowotnych społeczeństwa oraz sytuacji epidemiologicznej, stanowiąc tym samym priorytetowe kierunki podejmowanych inicjatyw w promocji zdrowia środowiska lokalnego. Specjaliści ds. oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia inicjowali, koordynowali i przeprowadzali w szerokiej współpracy środowiskowej działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia.

W roku 2023 odbyła się **X edycja Kaliskiego Tygodnia Zdrowia – 2023**, pod hasłem „Z pasją po zdrowie” pod honorowym patronatem: Marka Woźniaka - Marszałka Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, Krzysztofa Nosała - Starosty Kaliskiego, Krystiana Kinastowskiego - Prezydenta Miasta Kalisza, oraz Pawła Gawła - Wielkopolskiego Kuratora Oświaty. Organizatorem wydarzenia była Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Kaliszu przy współpracy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, Kuratorium Oświaty w Poznaniu i delegatury w Kaliszu, Starostwa Powiatowego w Kaliszu, Urzędu Miasta Kalisza, Straży Miejskiej Kalisza, Komendy Miejskiej Policji, Szkolnego Związku Sportowego w Kaliszu, Młodzieżowego Domu Kultury w Kaliszu, Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu, Technikum im. św. Józefa w Kaliszu. W wydarzeniu tym udział brały przedszkolaki, uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz osoby dorosłe poprzez uczestnictwo w konkursach, quizach wiedzy, konkurencjach sportowych.

W roku 2023 rozpoczęto realizację Wojewódzkiego projektu edukacyjnego dotyczącego profilaktyki raka piersi: „Co kryją Twoje piersi?”. Do ww. projektu dołączyło Starostwo Powiatowe w Kaliszu – starosta Krzysztof Nosal, poprzez zakup 2 sztuk fantomów do nauki samobadania piersi i przekazanie ich Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Kaliszu, w celu prowadzenia działań edukacyjnych wśród społeczności lokalnej.

W ramach profilaktyki tytoniowej nawiązano współpracę z Urzędem Miasta Kalisza – prezydentem Krystianem Kinastowskim. Ww. urząd w 2023 roku zakupił dwa smokerlyzery oraz ustniki i przekazał je Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Kaliszu, w celu prowadzenia badań na zawartość tlenku węgla w wydychanym powietrzu wśród społeczności lokalnej.

Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia brała udział w obcych imprezach prozdrowotnych, w których również uczestniczyli mieszkańcy powiatu kaliskiego:

- Dożynki Powiatowo – Gminne w Morawinie,
- Białe Soboty: 09.09.2023 r., 23.09.2023 r., 21.10.2023 r.,

- Gminne dożynki w Jarantowie,
- Święto ulicy Niecałej,
- Piknik rodzinny „Szlachetne zdrowie”,
- Derby Wielkopolski.

W 2023 roku prowadzono szerokie działania informacyjno– edukacyjne dotyczące:

- poprawy nawyków żywieniowych oraz zwiększenia aktywności fizycznej,
- ograniczenia zdrowotnych następstw palenia tytoniu wśród dzieci, młodzieży i ogółu społeczeństwa, zapobiegania paleniu tytoniu i inhalowaniu e-papierosów wśród uczniów, zmniejszenia narażenia dzieci na bierne palenie tytoniu,
- wzmocnienia przestrzegania ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych,
- przygotowania młodych ludzi oraz całego społeczeństwa w zakresie zapobiegania HIV/AIDS,
- wzrostu wiedzy na temat wpływu nowych substancji psychoaktywnych na funkcjonowanie ludzkiego organizmu,
- wzrostu poziomu wiedzy społeczeństwa na temat kleszczy, związanych z nimi zagrożeniami oraz profilaktyki chorób odkleszczowych,
- profilaktyki grypy,
- bezpieczeństwa dzieci podczas wypoczynku zimowego i letniego,
- profilaktyki nowotworowej w ramach projektu „Co kryją Twoje piersi?”,
- profilaktyki higieny jamy ustnej w ramach projektu „Mam zdrowe zęby”.

Przedsięwzięcia prozdrowotne adresowane były do szerokiego kręgu odbiorców w liczbie **16 581 osób**.

W roku 2023 na terenie powiatu kaliskiego realizowano następujące programy zdrowotne i prowadzono akcje oraz kampanie społeczne:

1. **„Mamo, Tato – co Wy na to?”** - program edukacyjny dla dzieci w wieku 5-6 lat, którego głównym celem jest zwrócenie uwagi rodziców i opiekunów na specyfikę rozwoju, istotę zmian fizycznych i psychicznych dziecka, ze szczególnym naciskiem na ich potrzeby, słabości i kryzysy.
2. **„Czyste powietrze wokół nas”** – program edukacji antytytoniowej dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, ich rodziców lub opiekunów. Ma on za zadanie wykształcić u dzieci umiejętność radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy oraz wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy.
3. **Program „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”** – program edukacyjny adresowany dla dzieci przedszkolnych 5-6 letnich. Jego celem jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. Jednym z głównych założeń programu jest propagowanie zdrowego stylu życia. Program skierowany jest również do rodziców czy opiekunów dzieci.
4. **„Nie pal przy mnie, proszę”** – program edukacji antytytoniowej dla dzieci z klas I-III szkół podstawowych. Jego zadaniem jest uporządkowanie i poszerzenie informacji

na temat zdrowia, uświadomienie dzieciom, że palenie jest szkodliwe dla zdrowia, uwrażliwienie dzieci na szkodliwe oddziaływanie dymu papierosowego związane z biernym paleniem, wykształcenie u dzieci umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, gdy inni ludzie przy nich palą.

5. **„Bieg po zdrowie”** - program antytytoniowej edukacji zdrowotnej dla uczniów IV klas szkół podstawowych, którego głównym celem jest zapobieganie paleniu papierosów wśród uczestników zajęć, zarówno obecnie jak i w przyszłości, a także ukazanie atrakcyjności życia wolnego od uzależnienia od tytoniu.
6. **Projekt edukacyjny „Trzymaj Formę!”** - adresatami są uczniowie klas V – VIII szkół podstawowych i ich rodzice. Inicjatywa propagująca zdrowy styl życia o unikalnym dwukierunkowym podejściu: promującym przyjemne, zbilansowane odżywianie połączone z regularną aktywnością fizyczną. Program oparty jest na założeniu, że aktywny styl życia jest zdrowy, przyjemny, łatwo osiągalny i przystępny finansowo dla wszystkich niezależnie od wieku, płci i aktualnej sprawności fizycznej.
7. **Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych „ARS, czyli jak dbać o miłość?”** dla uczniów szkół ponadpodstawowych. Celem programu jest ograniczenie używania alkoholu, tytoniu, narkotyków i środków zastępczych tzw. „dopalaczy” przez młodzież, a więc czynników, które mają zdecydowanie negatywny wpływ na zdrowie i mogą prowadzić do uzależnień.
8. **Program profilaktyki raka szyjki macicy „Wybierz życie – pierwszy krok”** – celem głównym programu jest zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę, poprzez zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli wirusa HPV w jego powstawaniu, kształtowanie świadomości na temat czynników zwiększających ryzyko raka szyjki macicy, motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie.
9. **„Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS”** - głównymi zadaniami programu są: ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV m.in. poprzez zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS tj.: prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, szkoleń, konkursów dla młodzieży szkolnej i lokalnej społeczności, przekazywanie informacji o punktach wykonujących testy na obecność HIV z profesjonalnym poradnictwem (PKD),
10. **Program profilaktyki czerniaka „Znamię! Znam je?”** - celem programu jest zwiększenie świadomości młodzieży (szkoły ponadpodstawowe) na temat czerniaka, zachęcenie do regularnego badania skóry oraz przestrzegania podstawowych zasad ochrony przez czerniakiem.

11. Realizacja akcji i kampanii społecznych:

- obchody Światowego Dnia Zdrowia,
- obchody Światowego Dnia bez Tytoniu,
- obchody Światowego Dnia Rzucania Palenia,
- obchody Światowego Dnia AIDS,
- kampania „EFSA Wybieraj Bezpieczną Żywność”,
- akcja „Bezpieczne Walentynki”,
- Akcja Zimowego Wypoczynku,
- Akcja Letniego Wypoczynku,
- obchody „Europejskiego Tygodnia Szczepień”,
- kampania „Jedyny taki test”,
- obchody Światowego Tygodnia Wiedzy o Antybiotykach,
- obchody „Tygodnia Higieny Rąk”.

Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia koordynowała i nadzorowała działania promujące zdrowie poprzez:

- narady dla uczestników reprezentujących różne instytucje i grupy zawodowe, szkolenia dla ogółu społeczeństwa w ramach projektów: „Mały kleszcz- duży problem?”, a także „Co kryją Twoje piersi?” oraz szkolenia edukacyjne dla młodzieży szkolnej, (Młodzieżowi Liderzy zdrowia kontra HIV, oraz kontra tytoń),
- poradnictwo metodyczne,
- dystrybucję materiałów oświatowo zdrowotnych i pakietów edukacyjnych,
- współpracę z pracownikami ds. promocji zdrowia w jednostkach samorządowych,
- wizytacje placówek,

- wykorzystywanie inicjatyw lokalnych dotyczących promowania zdrowego stylu życia,
- współpracę z lokalnymi środkami masowego przekazu,
- monitoring i ewaluację.

Na terenie **powiatu kaliskiego** w 2023 roku przeprowadzono: 28 porad z 46 osobami, 21 szkoleń dla 257 osób, 40 wizytacji programowych placówek, podczas których dokonano 126 ocen realizacji interwencji programowych.

- „Mamo, Tato – co Wy na to?” – 19,
- „Czyste powietrze wokół nas” - 19,
- „Skąd się biorą produkty ekologiczne?” – 18,
- „Nie pal, przy mnie proszę” – 21,
- „Bieg po zdrowie” – 15,
- „Trzymaj Formę!” – 22,
- „Wybierz życie – pierwszy krok” – 1
- „Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS” – 10,
- „Znamie! Znam je?” - 1

W ramach działań oświatowo zdrowotnych i promujących zdrowie wydano i przekazano **3815** sztuk materiałów edukacyjnych (tj. m.in. plakaty, poradniki, broszury, ulotki), liczne nagrody dla laureatów konkursów: „Palić, nie palić – oto jest pytanie?”, konkursu wiedzy o zdrowym stylu życia „Trzymaj Formę!”, „EKO jest lepsze”, „Nie daj szansy AIDS”, „Bezpieczne Walentynki”, „Dbajmy o zdrowie”, „Mój zębowy niezbędnik” i konkursów przeprowadzonych w ramach „Kaliskiego Tygodnia Zdrowia”, które zostały ufundowane przez: Starostwo Powiatowe w Kaliszu, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, Wojewódzką Stację Sanitarno - Epidemiologiczną w Poznaniu, Powiatową Stację Sanitarno - Epidemiologiczną w Kaliszu, Akademię Kaliską im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego, Straż Miejską Kalisza, Urząd Miasta Kalisza, Książnicę Pedagogiczną w Kaliszu, Komendę Miejską Policji w Kaliszu, Bank Spółdzielczy Ziemi Kaliskiej, Rzecznika Praw Dziecka, Karolinę Pawliczak – posła na sejm, Szkolny Związek Sportowy, Ośrodek Sportu Rekreacji i Rehabilitacji w Kaliszu, a także gadzety (**573 szt.**) otrzymane od Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu, Starostwa Powiatowego w Kaliszu, Urzędu Miasta Kalisza, Banku Spółdzielczego Ziemi Kaliskiej oraz Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości w Kaliszu (tj. m.in. worki sportowe, komplety długopisów, kubki, kalendarze, odblaski, długopisy, ołówki, balony, koszulki).

Podsumowanie

1. Działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia inicjowali, koordynowali i przeprowadzali przedstawiciele Inspekcji Sanitarnej w szerokiej współpracy środowiskowej przy współudziale nauczycieli, liderów zdrowia oraz innych służb działających na terenie miasta.
2. W roku 2023 na terenie miasta Kalisza realizowano 10 programów zdrowotnych i prowadzono wiele akcji oraz kampanii społecznych.
3. Przedsięwzięcia prozdrowotne adresowane były do szerokiego kręgu odbiorców w liczbie **16 581 osób**.
4. W ramach działań oświatowo zdrowotnych i promujących zdrowie wydano **3 815** sztuk materiałów edukacyjnych (tj. plakaty, poradniki, broszury, ulotki), przekazano nagrody dla laureatów konkursów: „Palić, nie palić – oto jest pytanie?”, konkursu wiedzy o zdrowym stylu życia „Trzymaj Formę!”, „EKO jest lepsze”, „Nie daj szansy AIDS”, „Bezpieczne Walentynki”, „Dbajmy o zdrowie”, „Mój zębowy niezbędnik” i konkursów przeprowadzonych w ramach „Kaliskiego Tygodnia Zdrowia”, a także **573** gadżety otrzymane od Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu, Starostwa Powiatowego w Kaliszu, Urzędu Miasta Kalisza, Banku Spółdzielczego Ziemi Kaliskiej oraz Szkoły Wyższej Wymiaru Sprawiedliwości w Kaliszu (tj. m.in. worki sportowe, komplety długopisów, kubki, kalendarze, odbłaski, długopisy, ołówki, balony, koszulki).

IX. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Do zakresu zadań Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kaliszu należy uzgadnianie w szczególności:

- opiniowanie i uzgadnianie w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, obejmujące uzgodnienia dotyczące odstąpienia od przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko oraz opiniowanie projektów dokumentów wraz z prognozą oddziaływania na środowisko,
- opiniowanie w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, obejmujące wydawanie opinii, co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, wydanie opinii w sprawie zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, wydanie opinii w sprawie uzgodnienia

warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz wydanie opinii przed wydaniem postanowienia przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia w ramach ponownej oceny oddziaływania na środowisko,

- uzgadnianie warunków zabudowy w postępowaniach o wydanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu,
- kontrola obiektów w trakcie ich realizacji w zakresie zgodności z wymaganiami higienicznymi i zdrowotnymi,
- zajmowanie stanowiska w sprawie dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych,
- uzgadnianie dokumentacji projektowej budowy, rozbudowy i modernizacji obiektów budowlanych oraz dla zmiany ich sposobu użytkowania, pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- wydawanie opinii co do zgodności z warunkami sanitarnymi określonymi przepisami Unii Europejskiej przedsięwzięć i realizowanych inwestycji, których realizacja jest wspomagana przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej,

Powyższe zadania wykonywane są w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego podejmowane są wyłącznie na wniosek organów administracji samorządowej lub zainteresowanych podmiotów i miały na celu eliminowanie nieprawidłowości natury sanitarnej już po etapie programowania, planowania, projektowania, realizacji i dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych zlokalizowanych na terenie gmin.

Planowanie przestrzenne jest ważnym czynnikiem mającym w wpływ na jakość życia mieszkańców, gdyż umożliwia ono właściwe lokalizowanie obszarów dla rozwoju między innymi przemysłu, usług uciążliwych i hodowli w stosunku do tzw. chronionych obszarów (przeznaczonych na cele mieszkalne, szkoły, itp.). Plany zagospodarowania przestrzennego są uzgadniane na podstawie prognozy skutków wpływu ustaleń planu na środowisko i zdrowie ludzi. W omawianym okresie uzgodniono ogółem 12 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów Dębe (2), Kokanin, Żegocin, Wojciechówka, Piskorzewie, Linie Wysokie Napięcia Konin-Kalisz, Opatówek, Blizanów (2), Russów, Żelazków. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego były poprzedzone opinią o studium uwarunkowań i kierunkach zagospodarowania przestrzennego. W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko uzgodniono 10 zakresów i stopni szczegółowości informacji wymaganej w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (działki w gm. Kokanin (2), Lisków, Wojciechówka, Blizanów (2), Żegocin, Russów, Marchwacz (2)).

Mając na uwadze szerokie rozumianą ochronę zdrowia publicznego w przeprowadzonej strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko zwracano uwagę na:

1. właściwą gospodarkę wodno - kanalizacyjną, w tym zaopatrzenie ludności w wodę do spożycia,
2. prawidłowe usuwanie, gromadzenie i unieszkodliwienie odpadów, ochronę ludzi przed nadmiernym hałasem oraz zanieczyszczeniem powietrza.

W drodze postanowienia uzgodniono 41 projektów decyzji warunków zabudowy i zagospodarowania terenu (np.: budynki mieszkalne, budynki płodów rolnych, węzeł betoniarski, zakład przetwarzania odpadów, budynek usługowy - żłobek, budynek produkcyjno-magazynowy, budynek handlowy, myjnia samochodowa, biorafineria pszena). Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 3 października 2008 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 1094 z późn.zm.) przywołuje Państwową Inspekcję Sanitarną do uzgadniania przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, dla których opracowanie raportu jest obligatoryjne oraz mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których opracowanie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko może nie być wymagane. W związku z planowanymi inwestycjami mogącymi potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko wydano 50 opinii sanitarnych (np.: ujęcia wodne w m.: Kościany, Popów, Tymieniec, Borów; zbiorniki podziemne na gaz w m: Godziesze Wielkie; zakład wyrobów cukierniczych w Opatówku; obróbka jelit naturalnych w m. Dębe Kolonia; hala produkcyjna w m. Podzborów; zbiorniki na gaz Orli Staw; sieć kanalizacyjna i wodociągowa w m.: Kamień, Nowy Nakwasin, Saczyn; ферmy fotowoltaiczne w m.: Lipe, Wygoda, Tomaszew, Ksawerów, Żelazków, Długa Wieś Druga, Prażuchy Nowe, Ceków-Kolonia, Dębe, Beznatka, Kuźnica, Janków, Żydów, Trzebienie, Opatówek, Kiączyn Nowy, Stobno Wieś; droga wojewódzka 450; drogi gminne i powiatowe w m.: Bogusławice, Niemiecka Wieś-Główczyn, Brzeziny; zabudowa mieszkaniowa w m: Kamień, Józefina; hodowla drobiu w m. Szulec, Beznatka, Rajsko; budynek inwentarski w m. Borów; kanalizacja sanitarna w m. Strzałków i Chrusty, Żegocin i Szadek; elektrociepłownia gazowa w m. Zbiersk-Cukrownia, biogazownia w m. Brudzew itp.).

W 2023 roku wydano w drodze opinii sanitarnych 5 uzgodnień przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (elektrociepłownia gazowa Zbiersk, ferma drobiu w m. Beznatka, zakład przetwarzania odpadów w m. Pośrednik, zbiornik wody w m. Dębe, budynki mieszkalne w m. Kamień).

Opiniowanie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przedsięwzięć takich jak: stacje uzdatniania wody, sieć wodociągowa i kanalizacyjna, obiektów handlowo-usługowych, zakładów pracy pozwala na poprawę warunków sanitarno-higienicznych na terenie powiatu. Istotnym celem jest dążenie do zagwarantowania, aby projektowane obiekty w powiecie kaliskim, w tym szczególnie przemysłowe nie powodowały zagrożenia i uciążliwości dla ludności. W trakcie opiniowania Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu uzgodnił 47 dokumentacji projektowych, które dotyczyły np. budynku szkoły w m. Żelazków; sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w m.: Kamień, Stare Prażuchy, Plewnia, Nowa Plewnia, Zbiersk, Krzywda, Brzeziny, Dębe; Stacja Uzdatnia Wody w m. Kamień, gabinety lekarskich m. Pruszków itp. Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowej wracano uwagę na prawidłowe zaprojektowanie układu funkcjonalnego obiektów, instalacji sanitarnych oraz czy zostały spełnione warunki określone w przepisach szczególnych. W związku z prowadzoną działalnością zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wykonano 49 wizji lokalnych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu dopuścił do użytkowania 48 obiektów budowlanych. Były to następujące typy obiektów: spożywcze (np. DINO), lokale gastronomiczne, zakłady fryzjerskie i kosmetyczne, szkoła podstawowa (przebudowa - Moskurnia), warsztat samochodowy (Ceków), oddział psychiatryczny (Sokołówka), hala produkcyjna (Pawłówek), przechowalnia produktów rolnych (Rychnów, Pawłówek), budynek usługowo-magazynowy (Kamień, Piotrowo), budynek biurowo-socjalny (Szulec) stacje uzdatniania wody (Kozminek, Dębsko, Korzeniew, Rychnów), myjnia samochodowa (Piątek Mały, Skarszew), komora fermentacyjna (Orli Staw), warsztat samochodowy (Tłokinia kościelna), hale zakładu AGRICO, budynek produkcyjny (Opatówek).

W ramach tych czynności dokonywano szczegółowego przeglądu zrealizowanych obiektów i ich otoczenia pod kątem zgodności z uzgodnioną dokumentacją projektowaną przez tutejszy organ oraz przez rzeczoznawcę ds. sanitarnohigienicznych.

X. WNIOSKI

Stan sanitarny powiatu kaliskiego jest zadowalający i niestanowiący bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia i życia mieszkańców.

W celu dalszej poprawy stanu bezpieczeństwa sanitarnego w powiecie grodzkim należy podobnie jak w latach ubiegłych:

1. Kontynuować zadania związane z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem pandemii COVID-19,
2. Prowadzić nadzór nad realizacją programu obowiązkowych szczepień ochronnych.
3. Sprawować nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego.
4. Prowadzić monitoring suplementów diety, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środków spożywczych wzbogaconych wprowadzanych po raz pierwszy do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
5. Wzmocnić nadzór nad produktami wprowadzanymi do obrotu mogącymi stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzi.
6. Wykonywać analizy mikrobiologiczne próbek żywności pobieranych w ramach urzędowej kontroli i monitoringu, w celu ciągłego nadzoru laboratoryjnego nad bezpieczeństwem żywności.
7. Sprawować bieżący nadzór sanitarny nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, a także wody w kąpieliskach oraz pływalniach.
8. Sprawować bieżący nadzór sanitarny nad obiektami użyteczności publicznej.
9. Prowadzić nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy celem wzmocnienia ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy.
10. Przeciwdziałać narkomanii poprzez monitorowanie i koordynowanie działań w zakresie realizacji polityki państwa w obszarze środków zastępczych.
11. Sprawować nadzór nad wprowadzaniem do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin, detergentów, prekursorów narkotyków kat. 2 i 3, produktów biobójczych oraz ich stosowaniem w działalności zawodowej.
12. Sprawować nadzór nad warunkami nauczania, wychowania, opieki oraz wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży.
13. Realizować niezbędne czynności zapobiegawcze lub kontrolne w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa sanitarnego.

14. Sprawować zapobiegawczy nadzór sanitarny pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych w nowoprojektowanych lub modernizowanych obiektach, przy realizacji przedsięwzięć oraz ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego powiatu grodzkiego.
15. Inicjować zadania w obszarze edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia zgodnie z potrzebami społeczności lokalnych i aktualną sytuacją epidemiologiczną powiatu grodzkiego.
16. Kontynuować współpracę z wydziałami Urzędu Miasta, władzami samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi celem eliminacji zagrożeń i uciążliwości dla zdrowia i życia ludności.